

מהר"ם

שאלה קלא קלב

לוברין

סג

ומיירי פטיה ידוע לכה שלוחו חלץ וחלטה היו גייסי אהרדי עובא וקירוב דעה של הכה וכן דייקא לישן שהלאה שם ח"ל ומעשה נא ליבנו. נחמד פטיסה בן לאמור יתבתו וגיסי מחמה שהיה אכילה על שלחו וכו' משמע מלשונו דגייסי אהרדי הוא ענין זולת האכילה על שלחו ור"ל פטיס רואין ויודעין בהם פטיסה לכה הרגלה וקירוב דעה וכו' בזה לכה מחמת פטיסה אכילה על שלחו שהכילה לא היסה אלא הככה שהכילה גייסי אהרדי ו פטיס גייסי. לא שהכילה על שלחו היא עמאש מקרי גייסי אכל לא לא דעיך ולא ראיט בכו פטיס הרגלה יחד אלא שראו פטיסה אכילה על שלחו בכלל בני ביהן סברא הוא דלון אינו כדאי ללאסור בשביל זה :

ועוד יש לדרקב גווש החשובה דעתה איירי פטיס גייסי עובא שהסכיב לכה חשובה מהסברא דאמור ופטי' דהוי' לתלק קנת בין אהרם לישן כל דחזיין לכו דגייסי אהרדי כי הווי אסור וכו' . ומאי קאמר ופטי' וכו' הו' לא אשכחן קום איכורא כהרומ אלא כיכי דגייסי ואי' וי איכא לתלק בין אהרם לישן על כרחיך דגייסי לריבוע לתלק דהרומ גייסי אסור ובינס אפילו דגייסי לא יחא אסור ומאי קאמר פטי' דחיבא לתלק כל דגייסי אהרדי וי כי אסור . ועוד מאי קאמר כי הווי . אלא דהאי הכי קאמר פטי' דגייסי דעלמא חיבא לתלק בין אהרם לישן ובינס איך ללאסור אפי' דגייסי מ"מ כל דחזיק דקא גייסי עובא כי הווי ר"ל חורו כחלון והסלואה פטיס יודעין בהם פטיס לכה קירוב דעה כיוחר אסור . וכן פטיס דברי החשובה כסוף דגריי דרקה ופטי' ח"ל משמע נמי לכאורה דמוזן דטוחס דכל דלא גייסי הרי כהרומס וחי גייסי כארובה פטיסורה הרי כהרומס . מנאר מדבריו דאפילו לזכריו איך להחמיר וללאסור בחלון וחלטה אלו כיכי דחזיקו כדו דגייסי כל כך כיוחר כמו אהרומס פטיסורה פטיס וליגין ליהוד אהרומס והסלואה וכן לא הווי יכול לגעון טענה בחוליס דכהרומס כמחתיין ובגרייחה פסקי' ד' דכוותב אלג בענין אחר איך להחמיר . וכן סא דמסיים מח"מ סד"ו ז"ל ח"ל אכן כיכי דלא גייסי אהרדי מקודם מודס גס סוה עכ"ל . על כרחיך לא בגייסי פטוטייה קאמר דאל"כ פטיסע דמודס כלל גייסי ופי סד' דרעיך מתורם דעלמא . וכן חורו רב קליימוס שהאל סקאלה ממסר"ס פד"ו גליחי ספק דלא שאל חורס אלא אחיכי דגייסי אהרדי . אלא דהאי הו' דקאמר אכן כיכי דלא גייסי אהרדי מודס גס סוה ר"ל אפילו כיכי דגייסי אלא דלא סוה גייסי גמורים כמו אהרומס פטיסורה מודס גס כהר"פא . וא"כ כדוון דידן שפטווס הוא שפטוון והסלואה לא הווי גייסי כל כך חלילה כחיי בעלה אחיו פטיסא אלא אפילו לאחר מות בעלה שפטווס קנת ימים מועטים בימי אחר ואכלו על שלחן עם אלה וקולן לתאר שעתמו מחליים וביחוסה פטוטייה כצנצ'ו כהרומס כהרומס ביהודי גפילי ע"כ ח"ל אהרדי . הואיל ולא חזיקו כדו דהווי גייסי כי הווי גוונא דכתיבנא ולכך אין להחמיר ולאסור עליהם סרירה . אפי' לפי סברת המתמיר סוה כהר"פא ז"ל . עד כה דבריה וכתבתי מהם שגריחה לפי' לשיקרא דלינא והמתמיר יתמיר והמיקל לפי ספסוד :

וואחר שכתבה השובה כ"ל כיבוא ליהי שפוטיות רבי אליה בן חיים ז"ל והראו לי שכתב שחי חשובה על ענין כהם ופשתי החבוטות כוהרות זו אה זו כהר"פא וכו' להחמיר . ובגמ"י כהם לסקל ושמחתי שכתבה דבריה כוונתי לרעה כהרומס . וכן על ספק שלעל החשובה הארוכה פן לנו למוזן ולקל אהר' כי בזה חזר מדברי כהרומס . וגם הפטיק יאוד שכתב עליו כהרומס סוה כהרומס' דחייב כהרומס פטיס דהווי חורס ודענגרס אה אשחו בהם דבריהם אמוריהם מן שפטוון אכל מן אהרומס וכו' . וכן חוהרן ליבמתו לא ייסך מפני שאין לנו גם כה וכתב סוה דפשמתי מירב דלא לכו לפי כהם אסור דופיא דאהרומס . (ביאור החופסות' דמן כהרומס דהוי וכו' גמ"י דכשטוה ולאפיקי מה שכתב כהרומס ז"ל ח"מ ס"ו גמ"י) אכל ליהי גריחה ראיין אהרדי כלל דסברת הלכ סוה דהוסיפסחה איירי דברות כהרומס פטיס ומייבמן ולכן דמתה חולט לאהרומס ויבין כטמא לחרויכו מפני שאין לנו גם כה דאי כדורות שאין מיבמין ולא סוה כדעתו מעולם לקרב כי אס לתמוך ולרחה לרי' למימר שאין לנו גם כה פטיסא ומחיי מיחי דלהקא דרקה לומר דפינס . ועוד מאל יתמח לן ליתקן מינס דכחטין אי גייסי כהרדי אסור ולגמוד ממנס דבר חזק פטיק סככר' וסווג' שיתם סגמרא כהרדי כהרומס כהרומס למעלה . דלמא אימא לן דפירות כהרומסחה דר"ל דכהרומס בין גייסי ובין לא גייסי ועלם ככל ענין מקרי איך לנו גם כה

שוב כהרומס דהווי אהרדי פטיס גייסי אהרדי עובא וקירוב דעה של הכה וכן דייקא לישן שהלאה שם ח"ל ומעשה נא ליבנו. נחמד פטיסה בן לאמור יתבתו וגיסי מחמה שהיה אכילה על שלחו וכו' משמע מלשונו דגייסי אהרדי הוא ענין זולת האכילה על שלחו ור"ל פטיס רואין ויודעין בהם פטיסה לכה הרגלה וקירוב דעה וכו' בזה לכה מחמת פטיסה אכילה על שלחו שהכילה לא היסה אלא הככה שהכילה גייסי אהרדי ו פטיס גייסי. לא שהכילה על שלחו היא עמאש מקרי גייסי אכל לא לא דעיך ולא ראיט בכו פטיס הרגלה יחד אלא שראו פטיסה אכילה על שלחו בכלל בני ביהן סברא הוא דלון אינו כדאי ללאסור בשביל זה :

שוב כהרומס דהווי אהרדי פטיס גייסי אהרדי עובא וקירוב דעה של הכה וכן דייקא לישן שהלאה שם ח"ל ומעשה נא ליבנו. נחמד פטיסה בן לאמור יתבתו וגיסי מחמה שהיה אכילה על שלחו וכו' משמע מלשונו דגייסי אהרדי הוא ענין זולת האכילה על שלחו ור"ל פטיס רואין ויודעין בהם פטיסה לכה הרגלה וקירוב דעה וכו' בזה לכה מחמת פטיסה אכילה על שלחו שהכילה לא היסה אלא הככה שהכילה גייסי אהרדי ו פטיס גייסי. לא שהכילה על שלחו היא עמאש מקרי גייסי אכל לא לא דעיך ולא ראיט בכו פטיס הרגלה יחד אלא שראו פטיסה אכילה על שלחו בכלל בני ביהן סברא הוא דלון אינו כדאי ללאסור בשביל זה :

שוב כהרומס דהווי אהרדי פטיס גייסי אהרדי עובא וקירוב דעה של הכה וכן דייקא לישן שהלאה שם ח"ל ומעשה נא ליבנו. נחמד פטיסה בן לאמור יתבתו וגיסי מחמה שהיה אכילה על שלחו וכו' משמע מלשונו דגייסי אהרדי הוא ענין זולת האכילה על שלחו ור"ל פטיס רואין ויודעין בהם פטיסה לכה הרגלה וקירוב דעה וכו' בזה לכה מחמת פטיסה אכילה על שלחו שהכילה לא היסה אלא הככה שהכילה גייסי אהרדי ו פטיס גייסי. לא שהכילה על שלחו היא עמאש מקרי גייסי אכל לא לא דעיך ולא ראיט בכו פטיס הרגלה יחד אלא שראו פטיסה אכילה על שלחו בכלל בני ביהן סברא הוא דלון אינו כדאי ללאסור בשביל זה :

מדרים

שארה קרב

רוברין

האב איך גזען אז מן דריא יסודים אויס אירר העברייג האט גיומן אז האבן איז איבן גיונדן אונ דהאבן זיין גפירט מיט דעס ממון אוועק דא האט איך גיפירט וואו היפרט איר זיא הון דא האבן זיי מיר גענטווארטן דער בורקלא' פון מהר"א' האט געייסן מיר זאלן דיא יסודים ברענגן זי אים מיט אירס ממון אזו האט געטן זיי אוועק גפירט זי מרגינס בין איך אהיים גיפאלד דא האט זיך דער פורמאן גיגענגט וואס די יודים האט גפירט דא האבן אין גפירט וואס האט איר מיט דען יודים געטן האט איר זיי גיפסח דא האט ער מיר גיגענטווארט מען האט זיי אין איין תפיסה גיפסח אז זיי ווערן אל איר עזא ניש ארייס קומן ווי איר תפיסה אזו דיא העברייג וואס דער נכרי האט גזאנגט אזו עטן האט זיי ארום גומן דא זיך דערפיל דא ווייס איך אז דארטן אזו ניסנס העברייג גיווען אונ משקע אונ שלום הי'ד עז'ל . גאס ממנס בן מהר"ר מרדכי זינגלי ז"ל ס"ה . וואס יושע מרדכי בן גא'א מהר"ר יעקב ז"ל ס"ה . וואס יעקב המכונה יעקב בן א"ה ר"ת מהר"ר גיטמן אהרן שלי"ט א"ס :

האבין זיין געביינדען אונ האבין זיין געפירט אין דעס וואלד אזו האבין זיין גיקעפט עז'ל . על עדיות אלו . גראס טיש לסמוך טיש בנן כדאי לעפער דהא טישו נכרי המטיח ל"ת שמואלס שהזכיר הרמב"ם וז"ל בפיר' י"ג מהלכות גירושין כנר אמרנו שהנכרי שהסוח לפי חומו משיאין על פיו כולד הוה הנכרי מסוח לפי חומו ואמר אזו לפלוני שמת כחם היה נאה וכמה טובות עשה עמי אז שהיה מסוח ואומר שהשייח בא כדרך ונפל פלוני שהיה מהלך עמנו ומת והמחני לרבר זה כולד מח פחאלא וואו אלא דבריס סלל געס מרואס שאין כוונתו להעיד הרי זה נאמן וישראל קשמע מנכרס עסוח לפי חומו משיד קשמע ממנו והנשא על פיו עז'ל . ואס נן הרי דרון דיןן ממש דומה לדבריס שהכתב הרמב"ם . אע"ג שנעדוהו של כמר מנחם בר אברהם נכר זו שאלרם שהגידה לו בכרית ל"ת שנכרנו שאל אוחה איך נכרנו והגידה לו אופן הכיגוס הלא מצואר בדברי הפוסקים וכן בעור א"ס כשהחול הנכרי ווססיה לפי חומו וחור ושאל לו ואמר קך פירש כל הפנין מקרי שפיר מסוח לפי חומו וכינאו רואס מהצורה עובדא דפונדקית דקאמר חסם דכי מחינאו כז' וז'ל אים מחינאו וקרי ליה חסם עשרס לפי חומו מצוואר סם כסויא דשמעחחא ובדברי רי"ף ס' :

נשארתי

וואלתי' ונלקח כל חצר מנאל בירוסס על פי העדות היל' הסוכא לידו מהב"ד ריק' באר' וכאשר ענדתי עיני על העדות היל' הנני אומר לפי הבראס לפ"ד כי עדותו השעיר הרי' געמון וכו' וז"ל בל"א איך בין גיווען בעיר סראק"ה דא האבן מיר גירעט מיט איינס וואלד פון דען הרגוס דיא מןן האט סוכר גיווען בארן וואלתי' וכו' ער מאן האט דען ניסן אונד משקן גיזעסן אים וואלד ליגען זיין אונדער דער ווארנין וכו' עז'ל . און עדות זיין מסיפק להחיר מעסס דליי היראה לא הוה הנכרי מל"ת רק על פי שאלת היודים ותנן בפירק בתרא דיבנות ונכרי אס הוה מתכוון אין עדותו עדות ופליגי לחוראי בגמ' סם בפירוס מתכוון להעיד ומסאן אלא מתחייבן דקתי ונכרי אס הוה מתכוון אין עדותו עדות סיכי משבחה לה פי' דמשמע מתחייבן סה סיכי דלא נאכוון עדותו עדות היכי משבחה דלא מתכוון להעיד . ומשי בגמ' כי סוכא דרוס קאמר ואזיל מאן אוכא זי חיואי שכיב חיואי ואכסיבה רבי יוסף לדיבחה וכו' וכבר הירכתי בחסובה כפי' טעם זו . ועיל כסי' ק"ל וכוסי' ק"י והסכמה כל הפוסקים וכל הארונים בחסובותיהם דכל שטאלין הנכרים אפי' לא זנא הנכרי נכרי' נקרא נחטון להטיר זאין עדותו עדות כי אס במסוח לפי חומו . וכל עכן שאין לסמוך כלל על עדותו של ר' ישראל בר קלמה שהגיד וז"ל איך בין גיווען זי אהר"א' דא האבן איך גירעטע אויף דוא הרגוס דהייט ניסן מיט זיינער חכרותה דא האבן עטליי נכרי' גיזאנגט מען האט זיין גירעטקע אונד עטיכע האבן גיזאנגט מען האט זיין אים וואלד אונ גיבראכט עז'ל . פשיטא שאין עדות זי להחיר הנשים כלל שהיי צירוש אמר דא האבן איך גיפירטע וכו' וכן על עדותו שהעידו שרוא הפט"שול על ניסן על גראס הנכרי' והכירו ואמרו להנכרי' הלא זאח הוה על ניסן והשכיב לם רבי יודי ריד זיינער פיל דוא ווערטט איך אזו אונ קומן אז ער אזו אונ גיקומען . און כזו עדות להחיר דאיכא למימר דלמימרא אימחא אהרן כן כי הווא כבתי שזמר לישראל קטול אספסחא ושדי לחיחא בשבחה וכו' :

ואם נשאר לומר ולהחיל הלא לא סוכרו על הנכרי' כיל' המל"ח לא סם אפי' ולא סם עירו כ"א שמו לבד ואן עכ"פ סם עירו בעיני וכדתי' בתוספ' אין עמייין עליו ענד פשיטא מכירין שמו עירו . הש"י אהר"ך הלא מדברי העדות נראה כדדיא שכל הנכרים היל' הוה מכירין היודים העדים שהכריס ססם מק' באר' כי לפי הבראס שסוי גרילי עמסס וכן הוה מכירין ההרגוס שמוחס ומקומס וסוי גרילי עמסס ומסחחא שנדברו הנכרים היל' על חומס עס העדים היל' וסגי ק' באר' דרך החלונות וכירו לםס פנכרס היודים היל' פשיטא שלא טוט אלא על אוחס אנשים שסוי מיושגי פירס של העדים ושסוי חכריסס ויכריס לםס גם העדים נשעם כרלם עזוןן לא האירו שמוט אפיסס כי אס שמוטיסס לבד ניסן משקע שלום מרוב הפשיטות קטל אלט האשים שסוי יודעיס לםס שמוט עירו עשוי כדתי' וואלתי' באוחו זמן יודעיס לכל בשמוחס סם מעדיס . ולא סיס דאוי לססחפק בלמשס זולתן וששעט כוא שזס עדיף משיכי שאין אנו יודעיס ספורנו' הנכרים זו רק שהזכירו שמו וסם עירו . ויש לרמוח דרון דידן לטובדא דהואה בגמרא מאן אוכא זי חיואי שכיב חיואי וכו' ומאן אוכא זי חסא דלא הזכיר סם זי אס שמו לבד אלא דהוי כיון שסוי מכירין ואומריס מאן אוכא זי חיואי מסחחא הוה סוכר חיואי לאוהו נכרי וסוה מכיר זי ועירו וסוה רואס להודיע לבני ביתו ולכן ליכא להסתפק בל"ש אחר (ישוד דנדיי הרמב"ם פ"ג מהלכות גירושין שכתב כולד הוה מל"ת וכו' מלא יסו שמוטן על מה שכתב בסוף הילכות גירושין ש"אל שאמר מה יודי עמו וכו') וכן אחס לריך לתרן על כדרך דברי הרמב"ם דנפיק י"ג מהלכות גירושין כנר כולד הוה מסוח לפי חומו ואמר אזו לפלוני שמת כחם היה נאה וכמה טובות עשה עמי וכו' ולא סוכר שזריך הלא הנכרי המל"ח להכיר סם מקומו . ובסוף הלכות גירושין כנר הרמב"ם וז"ל ישראל שזמר מה יודי עמו במקום פלוני כך וכך לורה אין אומריס בלומד דעתן פלוגי סוא ער שטיד סהוא פלוגי ויכיר שמו וסם עירו עז'ל אלא ודאי הוה רכתב פיק י"ג איירי צידעט שהעכ"פ סיס מיר א"ה היודי וסוה רגיל עמו וסיה כפי זו ובשמו וססס עירו ולכן לא לאפריך להזכיר סם עירו . וכדומה לנדון דידן כנר מהר"א' נכתבו ס' קס"א ע"ט :

אכן

על העדות שהיי שפטיד כמר ישראל היל' וז"ל אונד דער נאך האבן עטליי כריסס אויך גיזאנגט אונ גיפירטע אז זיא זיין גשוויס אונ קומון אונ האט גינענג ניסן אונד משקע אונד שלום וגם על העדות שהיי של כמר מנחם בר אברהם וז"ל איך בין גיזאנגן אויף דער גאס דא האט מיר איך נכרי דער עזבן אונד האט אונ מיר גרעט איך האבן גימיינט דאן ביסט אויך אונ גיקומען אז נענדן ניסן דאס קליינס יהודי אזו אונ גיקומען אונד משקע אונד שלום עפ טוט מיר בלוג אירר דא האבן איך זיא גיפירטע וויי זיין זיא אונ גיקומן דא האט זיא מיר גיזאנגט מען האט זיא גיקעטע אונד האט זיא אין איין גירוב גיווען אים וואלד . וכן על העדות שהעיד יאחר בר אלטור וז"ל איך בין גיווען זי סראק"ס דא האט מך באגיגענט איין עכו' אונד האט זי מיר גירעט זיך דוא ביסט ניט אונ גיקומען כ"ה עס האט מען בלוג גיטאלן אויף דיר . דוא ביסט נלך יונג איך האבן גימיינט דאן ביסט מיר גיטאל אונ גיקומן שבעד דען שלום האט מען אויך אונ גיבראכט אונד ניסן מיט משקע אזו גיפאלן פון אהר"א' דא האבן דיא רוחמיס זיין באגיגענט אונד

ואם יאמר סחומר הלא בנדון דידן לא סוכרו וקבריו וסמכ"ס מר"ך לומר וקברתיו . הלא כל האחרונים לא הליטו לומר וקבריו כנראה חזרתי מהר"א' הלא סמן רל"ט . ואף לסברת הרמב"ם הלא כנר הריב"ג דכשהטעום מוציר שמו לא סר"ך הרמב"ם לומר וקברתיו וסר"ך בחסובה כנר וז"ל ואין ספק שכל שהנכרי מכירו אין לריך לומר וקבריו אלא מה בלבד ופינו עובדא דכי חיואי וכו' חסא וכו' איך כזו ספק ואשילו לדברי הרמב"ם וכו' עז'ל . ואס יחטקס בהמחשך לומר דהיינו דוקא בשאומר הנכרי שרא"ה שמה אכל בנדון דידן בלתי ספק שלא הוה שום עט"ס מן המל"ת אלא סריגוס וז"ל איך יוכלו להגיד הריגור . אף אחס אומר זי דארכנא דכשזומר ססחם ויעל פי השמועס עדיף טפי שזרי כנר הרמב"ם פירק בתרא דהרי"ט וז"ל כנר דרלטנו שבעד שבעד שמועתי שמה פלוגי אפילו שמע מאשה וכו' הרי זה כשר לעדות ומשיאין על פיו . אבל אס אומר העד אזו האשס אזו העכר מה פלוגי וא"י

מודרים

שארה קרב קרב

זוברין

סר

ואני ראייתו שואליו לטומו האך ראתה וצמח ידעת שמת את העיר
 בדבר ברור נחמן ואם כעיד בדברים שרובן למישה אין משיאין את
 אשתו וכו' עכ"ל כרי נך שבכאומר נראה כמה גרע טפי וכן כח
 מהר"אי כנחביו יומן ק"ס"א וז"ל ואם כן כיון שאומר אהו עיר"ן
 בפס גלא שבוט הרוב לא דייקין האך ידע שהוא הרוב
 אלא אמרינן ששמע צדיבור מהורגיו או מאותן שהיו עם הכורגים
 שנכרע עכ"ל. ובי חישא כה זוכר ענדומו של כבש ישראל ח"ל
 דא סאב אף גיפדעגט אויף דייח הרוגים וכו' דא האנן עטליכע
 נכרים זאגעט מען האט זיי דער ערענליכן וכו' וכבר אמרו חז"ל
 דטבע נמים שאין לכס סוף אשתו אסורה ואפילו היכי שאמר אל"ל
 כשהואילא מן המים ראייתו מה לך לומר וקברתו לדברי ככל וכן
 כחב כפי ח"ל וכו' יודע שיש מקומות שצריך לומר וקברתו לדברי
 הכל אף אמר מה נחלקתה וכו' עד ונשמת מדברי מהר"ף גבי צניא
 דעד א' נחלקתם דטבע נמים וכו' וכל סוף לך לומר וקברתו
 עכ"ל. אין צוה שום מיוחד שברי רוב הכרים שהיו מל"ח הגידו
 שפולטי לוחם ציבור והתאו את ראשם ואפי"ם שיש קלח שיעי דברים
 ציזיחס כיון שזולן מעידין שנכרעו משיאין את אשתו דלפונתא דר'
 יסודס ור' חזירי סוף פסק בחרר דיבמות אהת לומרת מה ואחת
 לומרת נכרע ר"מ לומר האל ומכחשוח ז' את ז' כרי אלו לא
 ינפלו ור' יאודה ור"ם לומר המים סואלי וזו מודה שצניא קיים כרי
 אלו ינפלו ור"ם הלכס כרי יסודס על פסק הרא"ש בנחשוכס
 והציגה סבור ס' י"ז. (שו"ע על ג' מהור"י ס' י"א) וכו' כח
 שם על דברי הסור ח"ל לא ידעמי למס חלס דין זה בנחשוכס כרא"ש
 שברי משנה שלימס סוף וכו' וידוע הלכס כרי יאודה עכ"ל.
 ואפצד דמשום דגס ר"ם נכר נפונתא ור"ם ור"ם הלכס כרי מאיר
 וסיה פולס פולס על דקפת לומר דכזה הלכס כרי מאיר לך צניא
 כרי דברי הרא"ש בנחשוכס להפטימעו דגס דגס פסק הרא"ש כרי
 יסודס. וכל שכן נדון דידן דכולס כנידו שנכרעו אלא שיש קלח
 שיעי ציזיחס צניא כהעקס שכולס מנפטיסי להחיר נגד אותן
 שהגידו שפעטע שהרי קיימא לן כח"ד דנפסותא עדות הולכים את
 דאז כגון שתי נשים אומרות מה ואחד לומרת לא מה דמשיאין
 לא אשתו וכן פסק העור סומן ה"ל ועוד שהרי אותן הנכרים לא
 היו משיאין לפי חומן ונכרי שצניא מל"ח טולי עלמא מודו דכסס
 שאינו נחמן להחיר איתו נחמן לחסור וכן כחב כרי"ן בנחשוכס ובי
 יסמן ה"ל שבהכרי שאינו מל"ח איתו נחמן לחסור כסס שאינו נחמן
 להחיר הלכך אותן נכרים שצניא ונכרעו אף כח בעדותן לחסור.
 פ"ב מכל פעמים ה"ל נראה לע"ד שנשחטיסם של האנשים ההרגים
 ה"ל ס"ד דכיינו אשת ניסן ואשת משס ואשת שלס ה"ל כס מותרות
 לישא עלי פקפוק ומטי רוב ספרדות קאריי נאס ספרוד מאיר כן
 מהר"ם ז"ל ס"ה וכו'.

שארה קרב מדרשתי לשיין בצירוחא דהאחא העלובס וישנח
 עגוס מרת לאה אשת אמן חן מק"ק פריליק"א.
 והסס עברתי בעיני על העדידות שצנב צ"בד על ענין זה. והסס
 הגרסה לע"ד לא היה שפטיס כי אם העדות שבעיד כמר חיים
 בן מהר"ר אברהם שפעיד שצניא וכן הכנר חושב פרי"לוקא שצא
 מארץ וואל"חיי והגיד לפי חומו אף שכשהסס במדינת וואל"חיי
 הגידו לו נכרים אחרים והגידס הים ג"כ לפי חומו אף שנכרעו
 שני יהודים מפרי"לוקא והצויר אותס בשמס ששס האחד הים זלמן
 והסיה מגור בנאורח רחבה והשיי הים נקרא דוד איס זקן היה די
 להחיר נשחטיסם כרי זה כרי מסיה לפי חומו משי נכרי מל"ח וכבר
 הוכיח מהר"רי בעל ח"ס סימן רל"ט דנכרי מסיה לפי חומו משי
 נכרי מסיה לפי חומו משיאין את אשתו. והצויר ראה מהא דתן
 בפרת בגרל דיבמות הוחקס משיאין עד מפי עד ומפי אשה
 ואשה משי אשה מפי עבד ומפי שפחה וכיון דמהני אשה מפי אשה
 כל שכן דלסטי נכרי מסיה ל"ח מפי נכרי מסיה ל"ח דכוח עדיף
 דלכרי מוכח שס מפלונתא דר"ם ורבנן. ובצירוחא ליה לר"ע דאשה אינה
 נחמנת להשיד ואחמו לו שס חממים משיאין ואל חתא כהנת
 כפונדקית פי' נכרית והצויר מעשה שהאמינו חממים לפונדקית נכרית.
 והשיב ר"ע לבשחיהס כפונדקית נחמנת לומר כפונדקית נמי לא
 האמינוס אלא מפני שהיהס מסיהה לפי חומס כמזואר שס בגמר
 אלמא ל' עקיבא דלא מרת עדות אשה מפי נכרי מסיה לפי חומו
 ומדר"ע ששמע לרבנן דנכרי מסיה אשה מפי עדיף. ומתחילין דלשה מפי
 אשה מק"י כ"ש נכרי מל"ח מפי נכרי מל"ח וכן הוכיח מהר"ק שרש

מדרים

שארה קרג

רובלין

להחיר בלומר הכריז את פלוגי בן פלוגי או ממקום פלוגי מה אף עפ"י שלא הקדים שום דבר אחר וכן סס דגני ריב"ש נחשבס ונחב על זה כפי" וכן אחר לי מורי רבב בדגול הר" יעקב בי רב זל שטוד מורה לסחור בטעניותו . וכן לפי להחיר על פי העדות הכריז בעל אושפיו שנחלכסנו אללו פני יהודים מפריע"ק עם יין שרף והזכיר לוחם עגל ואלו מניחו לרדכס כי לפסיס בדרך ולא עשנו לקולו ונסרנו ח"ל לודי זיין דעס זעלניגענע עגל אוס גיקומען פג"ל . והע"ג קלא הזכיר הנכרי עמו מכל מקום כיון שהזכיר שבו עני ארשים וכדלוחא בתוספתא חבל אס אמרו אחר ילא מעיד פלוגי מתפנין בלוחו העיר אס וכן אלא חללו כוח משיחין אס חשמו . וכן כח הרמב"ם וכן הוא מנואר בעלר פוסקים :

ארא פסיחה זו ופיוכל ככלל מלך שבעידו עוד עדים ארשים ארץ שהסריגה סיחה על ידי עטנשו שלטמים הארשים הג"ל במים עתון להס סוף הנקרא פרו"ע . דסינו שלמה בר ינחק שהעיד שכתב"י ציריד ספעט"ן עמע מיאודים ארבי לט"ב ארץ עטנעשו . וכן עמדות קל כמר יעקב בר עזיאל ארץ עטנעשו . ועוד העיד קטל"ג הוא ואחד עמו וקראו בשמו ויחאל בר נחמן לכפר פלוג"ן ונגיד להס הכומר עטנעשו . וכבר אמרו נפל למים עתון להס סוף אקאו חסורס . וה"ל אינא למימד נמי ענב סעדים הרשעונים שהגידו עטנעשו מפי סכריס מל"ת ענכרנו וכל לטוים שהעביעה סס קוראים סריגס דקיון דילא הקול עטנעשו מתה לו סכריו הנכריס עטנעשו ודוגמה ענין זה כתוב בח"ס סימן ר"מ דאפילו כיכי סחם הנכרי לטוים ססן כוללוס המיתה עי לחוש עטנעשו זה על עטנעשו . ובסוים דכריו כחב ולפי זה נראה ג"כ אס רלוינן טבע במים עתון להס סוף ואשמו רחוק עמנו במלכות אחרת וילא קול במקום עטנעשו טבע ואחר כך כחב כנור אחר דלמכירי דרך עמועס או דרך החלונות על רלוינן הלוס עתה וסוכרי עליו כנתיבס כסרילא מיתה וסעביעס לא סוכרי און אומרים נחיר אה אקשו מעטס דכחב בל"ז מלא כחוב בעמר וידוע שכתבו יקראל ומי הוא סתוב אפילו כחוב כחב ככרי כרי פלוגי מה מהירין אלא חשמו . דכחב ארמיון דהא דכחב כחור על רלוינן עתה זכו עתה עטנעשו כדון נכרי מסיח לפי חומו כ"י א' ח"ל ועוד דכ"י סררל"א ז"ל כתרומת סדען סימן ר"מ וכו' ואין למר דרשו עס להחיר אשס זו כלל דהא כיון דקאמרין אשס דמעיקרא נשק קלא עכרב עטנעס כרי"ב אפטר רלוינן אשסידים עבאו ממוע"קולר ואלמו ענכרבג סיה מלך הקול סררוס דסיקא עטיקרא דומיא דהס"א דכחב סכרי"א ז"ל כתרומת סדען סימן ר"מ וכו' ואין למר דרשו סיונו עטמל דגבי טביעס דאיכא למימר דאמרי דרדמי אבל בעאר עידות דעלמא לא וכו' עס אלו וסכרילא רישא מהסכרי"ק ע"ש עכ"ל . וה"ל כדדון דיון דלרייך עטנעשו עטיפ"א דאיכא למימר שכתביל עילא הקול עטנעשו אמרו הנכריס הג"ל כסחס שסכרנו . וכי חומה למח מתחיל טוי התיי הלא עטנעשו סקי"ל . הלא כחבו הפוסקי' דסיני מילי בעדים גופיישו . אבל בגופא על עדות סממירו מטוס חומרל דלשק איס כדעוכה עממה טוביך דפרק סלכס שלס וכן סממירו עמיס עתון להס סוף ובמלחמס ודבר . וכן כחב סכרי"ק טורס ל"ב ח"ל ככל מקום שסכרב חלוי בעסק אפי' עמדות אשס חלבו בו סממירו לסממיר וסיינו מטעס חומרל דלשק איס כח עכחבו סוססופה וכו' פ"ל ואס כן ליה לן כד להחיר סממיריס על סממיריס הג"ל מעטס :

ארא שערדין י"ל עסיס וטבל עמלא על כל פנים להחיר אשס אמן חון מעטס עכרי סעיד כמר עתמה בר ינחק ארץ עטנעס כסממ"ן עטנעס מיאודים דל"ב"ג עטנעשו סממיריס סכרי"ב בעבר עטיקרא פרו"ט וטאחר כך ילא כמר זמן הג"ל מן המים ערוס ונח א' כמר דרשו וסחן לו סכרי"ס כסממיריס כחונת וככחט וככוע ונח וסרלו לו סכרי"ב ואחר עתון לו סכרי"ב כחב בלו סלסטיס ורדשו ארמיו ומהסומו להחיותו . וכן העיד כמר אהרן בר נחמן ענא לכפר טיטע"א"ק ואלמו לו ככריס ח"ל ונחש שלטנעשו דין אוס מלך סלע דיש ייחודים גיסרגה לודי סלע זיל און דס והאכר גיווארפיין לודי איינר איז ארשים גסווארעמן ארץ דיש חנרדי ייטע לודי איז גקומן קיין טעריי

וכ' לכוף מן סלע דען ארץ גיסרגה היסמר כפר קאסמ"ן . סרי' שסעידו טאחר כך עילא כמר זמן סל"ל מן המים חזרו וסרגו אוחו . והע"ג שבעדותו של כמר יעקב בר עזיאל זוכר סממיריס ענין אחר ח"ל דער נאך בין ארץ גיקומן לכפר דירנא"ל דה סלע מר ארץ עט"ס חנכעס חיון ייחוד איז נחקייס אנטלעפנין ארץ דעס וואשיר הנקרא פרו"ט לודי איז גיקומן לכפר לטווי"ט ז' איינר ככריס אלמנה דה סלע ז' איס גינעטן ארץ סעמד וכו' ער איז ייערעט ארץ דעס כפר דיוו ארזים גננן דה זיין ז' גולגלס נאך גיקומן וכו' ער דה זענין רישא ארזים נאך גילאפיין לודי סלען און ווידר גיפאלגנין לודי סלעין און איכר ארזיו דער פרענקעט וכו' . כרי העיד עפי הנכרי שבעטנעשו במים וכבר מנואר עכמיס עתון לכן סוף אשמו אכרס וה"ל כוי ליה ערות מוכחשת והנן אחר לומר מה ואחד אחר לא מה לא עתקא . הא עי כלא קייס עטמיריס סכרנוסו לנכסוף דסיינו עטנעשו של כמר עתמס . והעדות של כמר אהרן בר נחמן עמנואר עמדות עני עדים סל"ל עולמ"ג סל"ל נכרב אחר כך סכרנוסס עמזרו ורדשו ארמיו וסוי ליה אחד במקום סריס ותון כסוף פרק סלשע שלס עימס לומרמס מה ואחד אומר לא : מה אף על פי שלא עתקא חישב"א . והע"ג דכדון דיון לא סעידו עעדים אלא מה עטנעשו מפי נכריס עתס פסולי עדות . הא מוקמינן עס סממירין דהסס כריי עממיו ופרישונו לנכריי הכי כל מקום שסלמיריס חורה ער אחד סלך אחר רוב דעוה ועשו עמי נשים כחשס אהת כעני אשס כחשס אהת רשע לומ' עתס סעדיס אשס כחשס מה וקמי נשים אשסידו לא מה כוללמס אחר ערות סממיריס נשים סקיו סרוב כמו סכולמס כעני אקסיס נגד איס אחר . ואלתה טוד סכס סממירין דקתיי קייס לומרמס מה ועד אחר אחר לא מה אשע"י שלא עתקא חישב"א . ופירך מלי קמ"ל כפסולי עדות וכדריי עממס דלוי' כמר רוב דעוה וסוינו כף וקמני מכו דחשבו כי עממס דלוי' כמר רוב דעוה כמו נשים לענין ערות אשה ארזין אחר רוב דעוה אפילו לקולא עטמירין עמי נשים עתה ואלתה אומרל לא מה חישב"א וכן פסקו כל הפוסקים וכן פסק הספור א"ס סימן י"ז וכחב עס סכרי"ב אהא דאמר סכס קמ"ל דאפילו לקולא ארזין אחר רוב דעוה עמדות נשים ואף על פי שלא סחירוס עדיין ליקנא סכסל סד כלא לטעו . וכיון דבעדות נשים ארזין אחר רוב דעוה אפילו לקולא ואף על פי שעדיין לא סחירוס ככחב סלשע ואלתה אומרל לא מה חישב"א . כל עקן בעדות נכריס סממיריס ל"ת שסרי ככר סכרנו כחחלל דכריי עכריי סממיריס מסיח לפי חומו עדיף מלשק וכן פסק סר"ן כסממיריס סימן מ"ז . וכן פסק עממיו זכר כסממיריס סימן ב' אס כן היס דרשס משרך סכרנוס הג"ל להחיר אה אשס כמר זמן חון :

ואם יאמר סאומר הלא לא סעיד כמר עתמה בר ינחק בעדינו עטנעס טאחר עילא כמר זמן סל"ל מן המים רדשו ארמיו וכסרוסו אלא אחר כזס סלשון דה זיין דיש גולגלס נאך גילאפיין לודי סלען און לו עטיקין גיסקע . וכו' עממיר והנן כסממירין און משידין עליו ער סחללל נסשו אפי' רלורכו עממירי וללוב וכו' וכן פסקו סכרי"ב אהא דספור ס"י י"ז . איברל גרלס ל' דלען להחמיר כדון דיון מעטס עס דלא מנעישל לסכריה סרמ"ס דכחב דרוקא כסרלוכו עממיר כסכין מלונבס או שרלו סכרוס אחר כך כדלחמר רש"ב"א עס ככרי"א"ל דלען משידין עליו מעטס עטלל לטווח ולסכרוס וכדמוקי עס רבא מהעיקר כסכין מלונבס . אבל אס לא ידעט סכסכין סיס מלונבס וסוטס לא . עטיפ"א דלפי עס כדון דיון און להחמיר . אלא אפילו לפי סכריה סרי"ק וכסמ"ס וסכרי"ב דכחבו סכס סלסכין דמשמע מדכרייס דסכרילא לכו דאפי' לא ידעטו עמיס סכסין מלונבס און משידין עליו ומפרטיס דכרי רבא סכי מהחמיר כסכין מלונבס ודכרי סכל דר"ל עממל דמהחמיר מטוס דכל ערלוכו עממירי מייסיק עמל כסכין מלונבס היה ואין משידין עליו ל"ס . מ"ט און להחמיר כדון דיון מקום דהא פקעו כוח לכלל סדעוה אס ידוע לוט עלא היס סכסין מלונבס משידין עליו ל"ס ובדון דיון פקעו סוף דכוי כאל ידעטו עלא אס סכסין מלונבס דלען סכרי סכסולגלס לא היס סכסין מלונבס דלא נחכוט כי אס למימדו וגס און מדרך בגולגלס לנק אה סכרייס . ועוד עתון עס עתמיר מלך סלע ארס ז' עטיקין גיסקע . לעון ז' עררס לעמ עתמכוכו למריטת דקיס כרופן עתה וז' אפטר לוחו עתמ"ס און . ופסקו כוי כעני : **אמנם** מלך אחר י"ל לחמון ולפקס על עטמיר"א דה . דכדון דיון און

גוהרם

רובלין

סה

אין כאל רוב דעות המושגות עמוקות על כמדת האדם. כדן נממן לא נובל לגרש להחיר משום שהרי לא הוזכרו הנכרים שמתו הסיודים שגברו ולא עם מקומם אלא אמרו סתם וז' משן האט די יהודים גיבירט וכו' אוז איינר איז אויב גיטוואומן וכו' לכוף מען סאל דנס. דורך גיבירט. ולא היקר עמו כלל. ועוד שאפשר צום כריזם צהאך בלשונו לכוף האט מען דעס דורך גיבירט נחמת קול הטביעט אמרן שן שטעט בלשוף חזרו וסטעינעו כאשר טאט בעדותו על כמד יעקב בר עזיאל. ולרוב פנמים אינו וילא מי אמר אומו עכ"ס בלשוף הרגוהו כאשר כחטו למעלה על ערות העדים הראשונים. ואם יעלה על הדעת לומר טלח ערות על כמד שלמה בר יצחק לבדו יתקב לרוב דעות שטעט קשה צהאך לטק"ן שטעט מייודים וכו' ובסוף עדותו סיים ואמר כמדומה לי טהאך מהיודים דק"ק לטוב שטעט הענין זה מפייהם סיה מי משרו על כמד חן מק"ק לטוב. הרי מנואר מעדותו שטעט הענין טזה מייודים רבים ועל כל פנים לא פחות ממנים. אינרל אין צוה גדלו לרף להחיר משום שהרי פטעו טחון שאלחון היודים לא רלו טמעקה אלא שטעט אומו מפי נכרים ויהודים לא פירשו בדריסס ממי קמעט וטפער. טקלס שטעט טעמויה מפי נכרי אחד ווא"כ לא מקטנו כולם כי אס כאחד. וכיוזא צום מלאתי בחטובות הר"ן סי' מ"א שכתב וז"ל וגם לא טחנה שאלחן שטעט מפי אמרים שהיה מי אס סיה שאלחן אמרים היו ואמרים טסיה מי צניבור טסיו וידעים ין או שטעט מפי אחר ווא"כ אוי אומו אחר שטעט מפי או אומו שטעט מפי סער השליט וכו' וכל כיוזא צום סער ברור טאין כן רבי עדות טלח בר אחר והעיד שטעט מפי ראוון טסיוס ממו ובלו מלח שטעט מפי שטעט מפי ססיה מי סער ברור דהוי כללו עד אמר מה ועד אמר לא מה וכו' עכ"ל. ואל יעשה קוד משיין צום טמאלל כספיי קלמן טרוך וז"ל בסיון י"ז סייף מ"א אס טסיה מעידים שטעט מפי אחר טמה פלוני וכו' מוחרת. כי ע"ס הוא ודרך לטוח אס טסיה מעידים שטעטו כל אחד מפי אחר. וכן הוא צבי' כס טחונה הר"ן. וגם כמד מנואר דברייו דלעיל דאין לרף לרוב דעות העדיות הראשונים שהעידו צססם שטעטו טנכרנו טכרי כבר טוכהו שאפשר הוא ויש נחות טעל קול טיאל טענעטו אמרן כן. וטואיל וכן טלח מאלל כדון דרך לרף רוב דעות המעידים להחיר אס כן טלח שטעט עדות מוכחשת דרון עד אחד אומר טנכרנר ועד א' אומר טענעט צמים טאין לכן סוף וכמעשה זה איחל במדברי סוף יצמות. וטפלינו עם אס סכרי טאומר טהשליכו אומו חי לדרך טסיה נלמן לאסור וטכחשם אכרי הראשון טהמר טהאר טהגרוהו טהליכטור למים. וטכרלס מדברי סערדלי טעם טלח טוכרה אוטה טהשס. וכן פסק מהר"ם. וכן הר"ן בחטובה סוף סימן ע"א טכרי אחד אומר מה וכרי אחד אומר לא מה יט לו דין עד אחד אומר מה ועד אחד אומר לא מה ולא טחשא :

והואיר וכן אין לנאלל לזי יחור גל טלחט כמד זמן אלא טהאך טעני דריס. טה' טלח נובל לתרך דברי עדותו על כמד יעקב בר עזיאל טקעיד טהגיד לי סכרי טרדפו הגולנים אחר היודי טיאל מן המים וחזרו וטעניעטו בלופן קלל וכחש עדותו על כמד שלמה בר יצחק קטעיד שטעט בלשוף הרגו גס אה זמן טיאל מן טסיה. וטע"פ דאין לנו דרוס בדרום כן טמרת טקיל בעדות אשס לתרך דברי העדים טנרלס כמכחשיין זה אה זה טטול לומר דלררנע טמוס חומל דלשה איט יט להמחיר כשש ספק בנף עדותו כמו דביי נטשוט ודייקין כסכדי כדמטעט צפרק קמח טפסחיס. טלח כמד כחז מר"ק שורט קילי וז' ועל טלח טהנות טענה סכרי המרלל יפס כחכח וכו' ועוד יט טוכל לתרך גס דברייו טלמטעט ולומר טלח סיה טוחר דברייו הראשונים לומר טלח סכרי אלא טלח מה לפעו ולחטורו רק ע"י רוחים אחרים עכ"ל וכן פסק סבי' בחטובותיו. ואין סברל דדוקא כסככרי טעמו מוכחש דברייו הראשונים טעובדל דהסס ס"ל למחיי"ק טעם לתרך דברייו אכל אס נכרי אחד אומר מה ואחר אומר בענין אחר בלופן טעם כחכשה צמיסס אין לתרך דריסס. זה אינו דססברל סיה איפכא כטטוהו מוכחש דברי עמו סיה לו לומר דאין כאל עדות כלל ואפי' סכי מקיימן דברייו הראשונים אס טוכל לתרך דברייו. כל טען צניי נכריס דלין קטעיד אחד ממן לפי טומו צום טייספיקו דברייו להחיר האסס טעפי"ט טעני מוכחש קלל דברייו אס טוכל לתרך דברייו בלופן טאין מוכחש דברי הראשון מחלפין. וטכרלס טסברל טוכסה סיה ויש

אך ככל זחא עדיון לבי מהססם להחירס חקף על סמך זה שאפשר טלע"פ טלח חכר בעדותו על כמד יעקב בר עזיאל טסכורס סכרי טעם על זמן טמח קילר דברייו וטכמן על סכריס טקקילס לפנו זה טהגיד לו הנכרי אחר טסיו סיהודים צניחו וטכור כל אחד צשו. גס אצ"פ טלח חכר בעדותו טהגיד הנכרי סכריס ל"ח בלוי גס כן קילר דברייו. גס החיזון דריסס טכחכנו למעלה אין כמטמות העדות כל כך. גס אפי' אומר ליהוט מתון דכרל לפסחוס צרייחל דלחחל ד' זמן מה בלוי בדרך כן יתגדלו דברי אחד מהעדים בלופן טיכוו טני עדות טגיידו לפי חומס צביידור ממש טכרנר כמד זמן סיל' אחר טיאל מן המים טלח יתכעל עדותו על כמד יעקב בר עזיאל. או טכמר יעקב בר עזיאל יכר דברייו טאורו סכרי טסכור ל' טענעט ל' סיו טענעט לפי טומו לו בלופן זולת זה וזו טלח היחל דלחחל דל נפטיטוה בלי טקסוק. ואצ"ג טהחיוון דריסס טכחכנו אהנו כדון דין סוה יומר קיבוט וכוון מלוחן חירוים דריסס טכחב מהרי"ק כוכר טלחס וסיה רחי לטמך עליו וכן על טענותו אמרים טכחכנו טסיה לטמך להחיר. מ"מ כיון שאפשר טיחכרר דערב ע"י מחמת זמן מה בלופן טיאל טענין להחיר בלי שום ספק וטקסוק. אמרו להחיוון עוד צבייחל דילס עד ייכר לבו"ב טע"ג וחס בדרך זמן לא לא יחכר טענין וחר

מדרם

שאלה קרב קדר

זבחי

יבד. חי תמך לפרוץ לנרץ בעלי טוראס כי סיכו דמימסו
שיבא מנפורה כדי שחל יהיורח איז'ם ט"ס בעממיס והרלווח
והיטויקוס הנפולס למחלס לפי ע"ד :

אמר כל דברי האמת והצדק שכתבו למעלה. הנה עשה בידך
לט"ב טע"ג כיעטו חלי פנו דברי האלוף המרומוס ר"ג
ור"מ מהר"ל אבא בלו כי הוא היס המהמסק והשואל בעסק
קייחוס דא' : והרעיס לוי ארץ שהעד כמר יעקב בר עזיאל הכוזב
סיס שליח ששכרו אותו שיק' למדינת וולז'ימי וחקקר וידרוס מי
ומי הן כרולמיס כדי לשעמו כסס קומס . וא"כ חוקס קסשליח עסק
שליחוחו וחקר ודרס אמר הדבר מהנכדים מי ומי כרג סיודיס
כיל וכל המחין ששליח עד שפחחיל הככרי לדבר לפי חומו כי לא
כשחלה לוס שישמע מר נכרי סמסיחיס ל"ח כדי להסיר האקס כי לא
לס לחקור ולדרוס אמר כרולמיס כדי לשעמו נקוס . וכוזולי וכן
מאחר שלח מחר כנשון סעדות שסעיד כמר יעקב בר עזיאל הכ"ל
שסגיד לו ככרי ארון סדכריס מנביעס כמר זמן הכ"ל לפי חומו
ארץ [לסמכיר] (לסק) ולמר שחל לפי חומו היו אלא שהעד קי"ח
דכריו . כוזלי וסכנרל והקוס נוחס חלן היו ארון סדכריס ל"ח
כי אל ע"פ שאלס וחקורס ודרוסה ע"פ לוי ענין שליחוחו . וכוזול
כס ככר הר"ן כחשוכוחיו סימן ג' כהסוא מעסס קשלהס סאשס
שליח ככרי עס ככר ככריס לרסח חס בעלס סמומר חי לו מה ע"ס
וככו שכתב גס כ"ג ור"מ מהר"ל אבא בלו י"ז . ואע"כ קאין דברי
ארץ רלוס כל ק' מפני שלח ככר הר"ן כן אלא להסמירי אומר
שלח לסמוך להסיר על ארון סדכריס קלמריס הככריס שהיה כשואל
לנאוח מומר ועכשו מאלס ששליח ששחלס לככרי אחר וסמריס לו
שפט סמומר בעלס רלוס . שסחמחא לוי ארון סדכריס ע"י שאלס
אע"כ משלשון סעדות חס ממשע סאמריס הככריס ארון סדכריס
מפמס קודס ששאלס כחשך סמומר ע"פ דכריו . ונגדון דידן לריכיס
אנו לסמוך על סכרל זו לסק . ועוד דכסס עממו של הר"ן כמו
שכתב עס ור"ל וסדבר כחוק כשיוי ססחמילס הככריס סהילס לומר
לשס שלח סכירס ממשלס בעלסס הרלושון מה חס לא סהילס שאלס
עליו כי ק' סיס עמן שליחוחו וכו' עכ"ל . וסכרל זו על הר"ן לא
שייכא כנדון דידן . מי"מ מאחר שנגדון דידן יש לו ג"כ סכרל וחוקס
שסשליח חקר ודרס אחר ענין סכירסס של סיודיס כי לא ששחלה
כי חס לחקור על כרולמיס לנקוס מהס ד'ס סיודיס סהסוך וגס
לא מחר כנשון סעידו לו ככרי ארון סדכריס ל"ח לפי חומו
ג"כ למר שלח סיו כי חס ע"פ שאלס וא"כ אין כחוחו סדות כח
לסאור ולסאור סדות ססעידו לסיר סהספס הכ"ל . כלידוך שחר
סעמיס וימיקוס ססכנכו . ודעלו לסירחל כחשך מבוחר למעלה
דכריו סרלוסיס ססכמח בעלס סורלס . וכן ילח סהספס מרס
לאס אשח כמר זמן חומו הכ"ל מניח דינו סהספס בלי שוס סקס
ופקטוק טריוו לסנש לכל גבר דיחיליניון וסלס לא ימחל בידס . עד
כס דכריו וכחכחי סרללס ע"פ ע"פ סדין למען סלמח וסרלס נלס
ססודו מלוי כן מהר"ל כרלילס ז"ל ס"ס חסן סמל"ך סגרון מהר"ר
כ"ל ז"ל ס"ס :

מיר זולין גליך מרעפין מיס אנדער כיל' :
ועוד ספיד כ' קלחס כר משה כפונס כיל' ח"ל ויול כמר סמריס
בר ילחכ סלמ מיר גיחלגס . ויול ער האס גיחלגס ויול
איון ככר ווסר קומן לו לאס כח מהר"ל אכרסס כיל' אול סלמ
גיחלגס ויול זלמן בר יסודס אר מלן לעבס דל סלכ אר גישפאלק
חאמר איין יהודי סלמ דס כיוועריי ארץ גיטול דל האס ער דרויך
גילאכע פכ"ל כל זס העיד ככר ככר אפריס בר ילחכ כיל' וסול
כפר ככר :

שוב העיד כמר אפריס בר ילחכ כפונס כיל' ח"ל ארץ סלכ
גיטרוקין ביול כמר יעקב כן כר"ר דוד נלך מוטכס דל
סלכ ארץ גיטערס פון טוור בר מדריי אול' פון ליב בר כח ז'
סלכין גיחלגס ויול איין ככרי האס גיחלגס ויול זלמן בר יסודס
חסן מעטיל'וק כיל' :

ושבו סעידס מרס רוחמח כח ילחכ בלו כפונס כיל' ח"ל ויול
לייס כסעין גירעס מיר וועלן סררין כיו זיל ווסרס מחסס
סלכין דל וועלן מיר ווסר מישין דלס חסכס אול וועלן זלגין ויול
דער מלן לעבס ארץ ווייס יוס פון וועמין ארץ סלכ דלס גיטערס
ארץ סלכ בר געסין עכ"ל :

ושבו העיד כמר דוד בר אשך כפונס כיל' ח"ל ארץ כין גיחלגס
ארץ דסס מלרן לו דער קייס דל דער ארץ דער יסודי גיקומסן
ארץ קסן חוס יוס האס ער לו מיר גירעס ארץ דער יסודי גיקומסן
דער דל סלמ יסודי קרי"בי פיס"כ"ל כיו גיחלגס סלכ ארץ גירעס
אזו זולין חומרי שולאס קומסן אז ער לעבס נלך . ער
ווערס יוס קומסן אל זיון סלכ סלמ ער סביב גיוטסין אזו זולין
מיידי קינדר לעבן אז ער לעבס ארץ סלכ ארץ גיטסן סינער דסס
וואשיר דער יסודי האס גירעס לו מיר זמן סלמס מרץ יוס יידי
חפסיס ארץ כין חפסיס גיוטסין אול כין אנטלשלין מ"כ"ס ער קלן יוס
וויסן ווסן עס איז גיוטסין ווער יידי יערס"ל"ב טע"ב לפ"ק ארר
דער נלך עכ"ל :

ושבו העיד יסודס ליב בר נחן כפונס כיל' ח"ל איין ככרי חו
גיקומסן חויס דער עטפרי"י אורד האס שמוטוס גיחלגס
ארץ דסס מלרן פין נכריס סלכין דל כין ארץ גיקומסן אורד סלכ
גיטערעס פין וועלן דלס יסודיס סלכין פון אסטרל"זלס וזול זיל
עמן סלכין גיקומין דל האס דער ככרי גישטווארס ארץ כין ללגג ארץ
דער סוף גיוטסין נו"ל יד עמיס אורד איין יסודי פון פרי"לוק סלכ
ארץ ארץ דלרטיין גיטסן עכ"ל :

ושבו העיד טוור בר מדריי כפונס כיל' ח"ל ארץ כין גישפאלק
ארץ דסס מלרן ארץ איין ככרי לו מיר גיקומסן עס איז
גיוטסין נלך פוריס ארץ אורד גירעס ארץ דער יסודי גיקומסן
דער ארץ קרי"בי פיס"כ"ל כיו סלמ גיחלגס ארץ אורד ער זיון חפסיס
גיוטסין ביול חויסס סררין דל סלכין מיר מיס אנדער זולין
אנטלשלין דער נלך כין ארץ ארץ חפסיס ארץ סלכ גיטסין ער איז
ללגג ארץ דער סייס עכ"ל :

ושבו העיד כמר ילחכ בר מדריי כפונס כיל' ח"ל ארץ סלכ ביול
כר"ר מאיר בר נחן גיטרוקין אורד איז ליב בר נחן ארץ
דלרטיין גיוטסין דלס כין ארץ ארץ רויס גיחלגסן אורד ליב כיל' ח"ל
דל סלמ ליב כיל' גירעס לו מיר זיל ארלמחס לאס כח מהר"ל
אכרסס זלל חסונס סלכין מסן זולגס ויול ארץ מלן לעבס גיוטסין
אורד ווערס חן איין קרלי לייס קומסן אורד ווערס דל זיון ארץ
סלמ מרץ גיטסן ארץ זלל גיטסן זולין . למה ביוס א' סלמ כר"ר
מאיר כיל' גיטערעס לכמר ליב כיל' גיטערעס וסלס דול סלמס
גירעס ארץ ער משיב גיטסין ארץ גייד נלך האס כר"ר מאיר
כיל' ויידר גירעס פון וועמין סלכטו גיטערס דלס דל סלמ ער
משיב גיוטסין פון איין ככרי דל סלמ כר"ר מאיר כיל' ויידר
גירעס פון זולין ארץ דער ככרי האס ער משיב גיוטסין פון סר"ין
אורד זיון איין מנין לייס דער בייל גיטערין האס כר"ר מאיר כיל'
ויידר גירעס ווארוס ויששש יוס לוס אר"ד דל סלמ ער משיב
גיוטסין ווסן משן ווערס בידלרפין דל ויול ארץ זלגן עכ"ל :

ושבו העיד כמר דוד כן כר"ר יקוסיל דער עולס סלמ גירעס
ויול זלמן חסן חלן לעבס סלכ ארץ גיטערעס למחר כמר
שמואל בר זרדון ארץ עס חלח דלו ער נלך לעבס סלמ ער משיב
גיוטסין משן ערטייבס סלכטו עכ"ל :

ושבו העיד כמר ילחכ בר מדריי כיל' כפונס כיל' ח"ל ארץ כין
גיוטסין

שאלה קדר

והסנה לשון סססמכוס בעלי טוראס שלח אלי האלוף המרומוס ר"ג
ור"מ מהר"ל אבא בלו י"ז כיל' אחר זמן עור סדות ססגונס
ככ"ד מחדס בעסק אשח כמר זמן הכ"ל וס לטון סעדיוח ססגונס
עס . אחר קנחמו חרס ככ"ס סיויס כני דינל כחדס כחוסכ חלחל
וסחל קומנל כמר שלמס בר משה וסגיד בעונס כיל' ח"ל ארץ כין
גיטלרין איבר כמר אפריס בר ילחכ דלרף ארץ הלכן דלרטיין נלכט
לעבר גיטס דל סלמ האס אפריס כיל' לו מיר גישפאלק מן האס
מיר גיחלגס ויול לאס כח מהר"ל אכרסס ויול איין מלן נעמן
אול' ויל איז מיר סקוריד גיב מיר איין עכס דו ארץ זלל מכלכל
זיון דיל חסונס ארץ מיון זמן פרעון דל סלכ ארץ גישפאלק
וואס ער איין כלכל קלשטו דריון ויידן דל סלמ ער מיר
גיטסווארט ארץ ביס דך זער טוול מיר דלס לו ליב דו זיל זלל
קוין מלן נעמן אול' מיון חוב זלל יוס פר סלכין זיון זלג ויול זמן
כן יעקב פינטע"ק ווער סררויס קומן אול' האס גיחלגס ויול דיל
סררויס . אול איין יסודי מפרטיל'וק קרוב לשחי עני' האס איין שורליון
כאלד איז ארץ דלרף אונטר ביילרל"ד אורד ביס דך מלך דו אזו
איין עס כיל' אול' ארץ ווער ארץ אול זלגן איין דער ווארטין דו

ונתן לכם שבר מורחה נעשה כחוקין מ"ל וצבאותי כח ולכלכם
 שיקבלו המהם ויבטו לקבוצ ולחוקין נלסוף ולקמות סמורה. אך
 בתנאי זה נעשה השוואת פהיהם ככריס כד המקבלים לחת שליש
 ריות וספסר להנותן כל זמן מתן השוואת. או שימנו לראובן
 הנותן שלשים זכר בעד חלק להיות קציעו לו. צבואם עם הסמורה
 לביהם בשפס הראשון אך יראה צבויים שיעלה רות לחלק לראובן
 יותר מהם. וזו יסיה לראובן הנותן מסולת מהשוואת ואין לו עוד
 חלק ו וכל מה שיעלה ריות אחר כך יסיה הכל להמקבלים שמשון
 ולי לבדם. ועל זה השלשו עטרי חובות מקוימות ליתר הנסחוחן עד
 בואם עם הסמורה ויהי היום צבואם עם הסמורה הים נראה צבוי
 המקבלים שיעלה ריות יותר ויותר ככל שיעלה רות לחלק. ועמדו
 לפי הכרייה קבירם. וסליקו את לראובן הנותן מן השוואת ולקחו
 לסם לעתם הסמורה שבהיו. וקפו המהם בקספם וכן כ"ל זכר'
 מיד כמותו ונחתו לו שער חוב מקיים לשלם לו כך ה"ל זמן הפרשן
 הסוגגל בשער חוב כ"ל זמן שבהקבד זמן הפרשן זמן אחד מן
 הסמושים קלא הים ריות צבואת סמורה שבהיו. אדרבה אכן כס
 הפסד מה. וראובן הנותן השיב מה לו ולכס מאחר שכבר קיתס
 ממני הסמורה פהיה שלי על אחייתי כל זמן היותם בדרך עד בואם
 וקיתס לראש ממני בקיין גמור כחוקין לוחי מקבואתו ונחתם
 לי שער חוב מ" מקוימת בכל חוקין וזמן וראומת כבסוג. וחס
 כממנו אין לכס עוד דין ודברים עמו. כ"ל חוקין שאלה. ויתר
 כדברים שהאריכו בענין דיונים בעשנותים ורלויותים מספרי הקלות
 ערוך והלבושים אין לי כסן לסאריך כי אין מדריכי להסמיד שום יסוד
 וכנין של פסק דין על כדברים אלה שהם כדלתי פקדים ואינם מוגנים
 ורבים נכבליס כדברים לסחיר אלו הסאור או לוחי אלו סאיי.
 או כספון בע"מ. אך השיב בקארים לחסם הפאלי ולא אחריך צבאות
 מדריכי הגמ' וספוסקים הרשונים ואחרונים כסרגילו לפשוה כלל
 הפשוות שאני משיב לפשוה לדיבר כי נראה צבוי מדרי שאלתכם כדברים
 הפשוים ואין לריבם לפשוה. על כל אשוי למשנתם בקורא מושג:
תשובה עם טעמן אחד מהמקבלים שלא הים ריות צבואת
 סמורה אלא אדרבה הפסד מה וכו'. אין משג צבואת
 טענה. ואם יעלה על לב לדמותו לדין שחכב בעל הסרומות שער
 מ"כ סימן ו' והביאו סקור ח"מ סימן פ"א ח"ל מהמחשק בעל חבירו
 ונתן לו ריות ככל שגם ולסוף עמן כי לא הים שם ריות ורולס לחשבו
 מה שנתן לו בשביל קנין דלפניו בים בצל השיעור והראב"ד כאשר
 מוצאם הכל קם בחריכות. הלא לא מנביל לסברת בעל השיעור
 שחכב קלא נתן לו הריות לפני עדים ותמנו העדים עמן שנתן
 לו נתן לו לשם ריות. או שמוציא לו בעלמא דדי נתן לו בשם
 רווחא נתן לו דלאו כל כמייס למחשב לים השחא לשם קנינה ודין
 טלים אט"ג דלא אמר אחס עדי כמבואר שם. פשיט' דכדון דידן
 נמי מאחר שכבר נתנו לו עטרי חוב על הקנין והריות. פשיטא שכבר
 הוא מסולת מהם ומחייבים המקבלים לשלם להנותן עטרי חוב ביות
 שום פקפוק. אלא אפילו לסברת הראב"ד שחכב שחם נתן אריה
 צבוי עדים ואמר אחס עדי אינו יכול לקחור אבל אם לא אמר אחס
 עדי בין שאמר לשם ריות בין שאמר סחם יבטע עקביו שלא הים
 בו ריות וכל מה שנתן לשם ריות יעלה לו לשם קנין עכ"ל. אין זה
 ענין לגרון דין דעטמו של הראב"ד הוא מטעם שייכול לומר מה
 שאמרתיו כך בשעת הנתינה שאני נותן לך בשם ריות מטעם הייתי
 כך ולכן אם אמר אז אחס עדי אין יכול לחזור בו דכל מקום שמורה
 צבוי עדים ואומר אחס עדי אינו יכול לנטון מטעם הייתי כך
 אבל אם לא אמר אחס עדי יכול לומר מטעם הייתי כך ואשבע
 בעשוי שלא הים ריות וכל מה שנתן ליתר ועלה לשם קנין. ונעשה
 של בעל השיעור דפליג עליה משום דס"ל דאפילו לא אמר - אחס
 עדי לא שייך בזה לומר מטעם הייתי כך מאחר שכבר נתן לו לשם
 ריות וכמוצאם שם בדברי בעל הסרומות וכתב על זה דכות"י האומר
 לחבירו מהך כך צבוי וסליק ממשיך את רות אחס עדי יכול
 נתן עכ"ל. (יבאר ושם מחלוקת דבעל השיעור והראב"ד דין מהמחשק בעל
 חבירו פ"מ עיין לו ריות ונכסף עמן עתה לו שום ריות) והראב"ד ס"ל
 דבין דחייב לו על כל פנים הקנין ואומר מה שנתתי לך נחתי
 על שאני חייב לך בצמת. אבל מה שאמרתיו לך שחור ריות בזה
 מטעם הייתי כך. שהריות הוא דוגמת כ"ל זכר' שלא נתן לו עדין
 שיכול לומר מטעם הייתי כך. הכי נמי סבא שלא הים חייב אלא
 שאמר

סחבר למיל שאחיו סחוריו גידו לו שחורו ומלאוהו מח אחר
 סכמיסם אלא ה"ו קטל גבי המיס וכן סגיד לו סכרי כ"ל. ואט"ג
 טפסס סר"ף שאם מעיד עד אחד טפסל למיס שאין להם סוף אין
 קאריין רוחה עד קיעיר סעד אמי רחמייו מיד שסופלס מן המיס
 ואלהמודע לי דלחיו פלמיא כדליחא כפרס האשה שלום כשנדל
 דלחיו גברא דענע כדגליה וכו'. וסבור אי סוסף וכתב וסכרייו
 פ"י סימנים שהיו לו כגופו אבל ע"י טעיעת עין אינו נאמן. וסכריים
 כהה דנשיק שילמד מה וקברתיו וכן בתלמסה. וטעמא דלחיו
 מפרשים כנשיק דעד אחד דמיסמלסה בענין דגם בעד אחד חייסין
 דאמר דרמי וסכריין חסם דמיס כמלמסה דמיין. הו סחוק כר"ל
 ח"ל ודלס דסא דמדיני וסכריין קטן וסחיקו לאלתר היינו ללותן
 ערלו סכריים דסגהו סוה דלמרי דרמי דכיון ערלו סכריים דכר
 פועט וילמרו קאלו סם. אבל מי קלא חלס סכריים ומללו קמח
 וילמד סכריו כנשיקת עין לחודיה סמי וכו'. וכסוף דכריו סחב
 וכסו סאירנל סלחור כמי אפסיו טענבו ע"י ככרה כנשיקת עין כלא
 סימנים. וככב עוד וספסר דמריי ככא קאין גופו קלס וכו' ע"ש וכן
 סן דכרי הסוספות שם וכן פסק סבור ח"ס סימן י"ו וכן משמע
 מדריי בעל תרומת סדסן דלחיו כהרלס שסופס דכרי הסוספות
 וסר"ל סג"ל לעיקר וכן ככתיבו סימן רכ"ב. וא"כ כדון דידן שהפיד
 כמי יתקן דסא מדריי שחללוס לחור טביסה שטתס אלא ס"ל שכל
 גבי המיס ולא נראה מתוך לשון סעדוה קאוחן ערלו סכריים
 מלאוהו מח אלא ה"ו כי אם אחריים מלאוהו. וגם נראה שגון סדן
 אין להלום ולסחמיר ולומר שמה רוחן ערלו סכריים מלאוהו ולא
 אחריים כמו שאין אלו חולין לסחמיר כשמאלא אחד שמה דשמה סוה
 לחור"ב ימיס כמו שכתבו הסוספות פרק האשה שלום. וכי חיימא
 כדון דידן ססופלס מן המיס ית לחוש עמי שמה לחור ששסה
 פישס מלאוהו וליחור כשנמלל דלי אשחסי מתחנה תפס וסיולא כזס
 כציב כר"ן כחשוטו שנתאל עם מימין מללייקי שסיה כספיהס
 עמרייס ואח"כ מלאו נכריס ו כל שפס חיס וסכרו וכו' וסציב ח"ל
 קיין קלא סעיר דמיו כשעמיס אין לסחיר אשה זו ואפ"ל לפי מה
 שכתבו סחוס' על מחייתין דאין מעידין אלא עד ג' ימיס דיכול להיות
 דסכי דאין ידוע מתי סכר אין חולין אלא כחור ג' ימיס. מהסכרי
 לי שאין ענין לגדון ו דכיון שאין שיעורו כ"א שפס אחס אין להלום
 ולומר שאין אחס שפס קאפנל כרוכ שיעור מתי שפסה יודר מטעם
 אחס עכ"ל. ואט"ג שמדריי סבור מטעם דלמריס שלא רלו סכריים
 מעידין פליו אפילו אחר שפסה שצרי ככב כדו"ח אבל אחר קלא
 רחם סכריים נאמן אפ"ל לא רלוהו מיד אחר שהועלס עכ"ל. ולפי
 דכריו קר"ך לומר סא אוחא כנבמה דמתי מלמח לחמי ופי מלי
 דכי אסוקיה חייס כשעמיס אבל איסחסי חספ מהפס לא איירי אלא
 צאוחן ערלו סכריים. לא משמע מן מדריי הסוסוס ו של כר"ן
 שחלשוט משמע קארוה נכרי שסכרו מימין מללייקי על שפס חיס
 לא הים אלא סכריים וספ"כ ססק לסחמיר וגם משמעוה שפס
 ססלכס כן סוה. דכיון דסכי דשחסי אצרי דמתפס תפס ואין אריה
 פכרה. אין סכרה לחלק בין אוחן ערלו סכריים ובין אוחן שלא
 רלו סכריים. מ"מ כדון דידן מוכן לי שסעיין סוה ספ"י סוה על
 גבי המיס וכן סמת קלס על פני סחוס וכסגוע אל ס"ו נח שם
 ומלאוהו עם מח ועדין סיס צבוי ולא סועלה לביסם וז"ל סוה
 סיס כעדות זה לכד כדלי להחירה. פ"כ אכ"ו באס כן סוה האשה
 סג"ל לא חלס מהחירה סרלשון וכעוה אכי ססיכמו לדכרי גדולי
 סכרלס. אבל אם הפעין סיס כדאוחן אחר ממה סמוכן לי אזי
 צריק עיון גדול למלא לס ק"ד סיחר. ועל כל פנים רלו לחיקור
 ולדרוש מלוחן האשויס כעלו עתה ממדינת וואלוי"י אם שמש
 מענין זה דבר מה כדי לבעול הקול שהוליוו סאשוס סוכריים. כס
 דכרי וסכרו ומחומתו דעומת כ"ח מלחיר כן מהר"ר גדליה ז"ל ה"ס

תחת המלך הגאון מהר"ן ר"ן ז"ל ס"ה:
שאלה קרה לתרבה הסגרה ולשלים אין קן לחס' ומיודעיי
 חגשי שלומי וגייתי האלוים רחשי ומנסיגי
 קק לוקא"ב י"ו כל אחד לפי רום מעלותו. ומלכס כדאשקס האלוף
 כענלס. כשקס וסלס. רלש גולס. ור"מ כ"י מחותי מהר"ר יתקב
 י"ו. ולכל סמסופסיהם כלא מעלסם שלום. גייע לירי מתיס דייכס
 פיה. שאלה קס טסחס:
ילמדונו רכבו בענין עטר עיסקא. ראוין שנתן מנה לשמשון
 ללסעסק כסס שמה תמקס לפליס ריות וספסר

מדרים

שאלה קרו

לובלין

לפסוק הסלס כמ"ד משל כן כפסוקים דברייתא ולא למוךך אשימיו דחיקי דמשני לם אליביס דמ"ד משל אב אלא כיון דאשתאן בגמ' דאורי לים רבנן לרבי ירמיה' כמ"ד משל אב ומשני רב מספקא לים להרמב"ם אש לפסוק הסלס כמ"ד משל אב או כמ"ד משל בן . משום דשעטא דברייתא דעד שזירוק ארנקי לים משמע כותים . והואיל ומספקא לים מייביה הרמב"ם לים להרמב"ם דבש ואל תעשה לפסוק כמ"ד משל אב אלו סיינו בשב"ל לאב בתם להפרנס או אין מייביין להבן לעשות מעשה לכבד את האב משל אלא הוא כבד ואל תעשה ואין מוילוי מכיסו כלום דהואיל ומספקא לן הלכה דברי מי אן לנו כה לעוילא מיד כבן לקיינו בחסרון ריכו . אבל כשבא האב לתרוק כיסו של הבן לים לא מספקא לים להרמב"ם להסיר לסבן לעשות מעשה להסיר את אביו ולגמור יאן לאמר משל אב . משום דכיון דמספקא לן אש הסלס כחמותו יאן לפסוק שיחא הבן בום גס כן כשב ואל תעשה . עאל להכלים את אביו . ק גראש לי בישוב דברי הרמב"ם . ועוד הארבתו בום גביאורי ובמדינאי בפור י"ד :

ועתה נבא להסיב על הכרזן שפיינו . ונאמר דלא מצטיח לסברא דבינו יחאן ורמב"ם דפסקו לגמרי כמאן דאמר משל אב . ואש בא האב לתרוק כיסו של הבן לים או מותר להבן אפי' לעשות מעשה להכליו . פשיטא הוא דכל שכן גידון דיון שרואה האב לאמר כיסו של הבן עיקן עמור מיליס בתים וסבן איתו עקש צום מעשה ולא מהליו ולא ממערי אלא שזירוק רואה ליתן עטר מיליס בתים . פשיטא שאין מחוייב לשתמוע לו אלא שמוחר להבן לישב כשב ואל תעשה ולא ליתן צום עקר מיליס בתים . אלא אפי' לסברה הרמב"ם דלא פסק לגמרי כמ"ד משל אב . אלא פסק בזריקת ארנקי דפי' בארנקי של אן אן לסבן להכליו . אלא פסק שזירוק הוא דברייתא דיון אפי' הרמב"ם מודה דאין הבן חייב לשתמוע לאביו משום דלא פסק הרמב"ם כן אלא כשארין הבן לעטרו ולהכלים את אביו כסברה הר"ן וכו' . במזכר למעלה . או כשהבן טושה מעשה ומאמר לאביו כסברתו אשר כתבו בישוב דברי הרמב"ם . אבל גידון דיון שאין הבן מהלים את אביו וממטש אלא הוא כשב ואל תעשה . פשיטא דאין הבן חייב לעשות מעשה וליחן עמר מיליס בתים משום מלות כיבוד אפי' לפי סברה הרמב"ם בין ע"פ סברה הר"ן וכו' בין ע"פ סברתו . (ביאור דברי הר"ן דפי' דקדושה סל דברי גידון דאן אן) ונאמר דלא נשתייב של הר"ן כפי' סל' דאשיל למ"ד משל אב שאין הבן חייב לחסר כיסו משום כיבוד אב ואש מ"מ אש פי' כיבוד האב וחסר מהבן איזה רעות אן לסבן לעטרו אביו אלא וייסוד הבן את הרעות ולא ייער את אביו כאשר יעוין מס' . סיינו נמי דוקא כשהבן הוה לעשות מעשה לעטר את אביו ולהקילו משתמו וכיוצא בום כהנא עובדא דרמב"ם בחתקלן עקשו חכמים לקוות ממנו אבנים לאפור נששים רבות עקר והיה כמתפחה מונח מתח מרשאותיו של אביו או על דרך שכתבו שם החיטופת השעשה קנה בע"א ולקח לא ליעטרו דמיינה חייתה הר"ן ז"ל רואה כמתבאר שם דברייו . מה שאין כן גידון דיון כמזכר למעלה . ועוד מאן יימר לן דגידון דיון חקרי רוחא ולא חסרון כיס ביון דהקנות סקבלות הוא ששחלו וכהליליס מולקיס בצמרון במת :

ועוד כר מדין ובר מדין דברא לן דמדון דיון איתו כלל . לא כהלל מורה אב ולא כהלל כיבוד אלא למ"ד משל אב . דמורה סיינו דוקא לא יבד כמקומו וכו' . וייבדו האב מאכילו ומשקיו בדבר סגונט בנוף עצמו של האב . וכן בורק כיסו לים כתבו שם החוטפוס דליירי נמי פשוט לאב קורת רוח לגופו בום כיון שזירוק ליימירי אימתא ארתינו ביתו דאש לאן סוס לים רשע ששכבר ככל שחיתת ואפי'ל כיון כדגג הוא ומחיליו בתמותו נמי נכסו גוש כסלכתה סארנקי משום הכי אן להכליו . איבן גידון דיון שאיש צום כיבוד לגופו של אב אלא שרואה עיקן בום הרבול עמר מיליס לחיוו כדי לעשאר את בנו כסמן ממנו . עפי' זה יפרויו לו נדומו . אין זה כלל וכלל ככלל כיבוד אב ואש . וייבוא זה ממש כתב הרמ"א קלן פורק קס"ו וזה פשוט ועוד דעד כאן לא מפליגי אש משל אב או משל בן אלא דדבר דשירך האב בגווייס ביון פרנסת האב שצריך גוף האב הוא וקויו . אבל גמילתא דלא שירך האב בגווייס פשיטא דאין כה בן אלא לגמותו בן אב' משום כיבוד ולא משום מורה דלא שירך כיבוד אלא מחיליו ומשקיו וכו' ישייין מס' . וא"כ הוא שרין גידון דיון דאין טונית האב אלא לסבלות את הארמים אן בו שם

דסביח לים לפסוק דליכא לאוקומא דברי הרמב"ם אלא בקודם דזיק לים ואפי' הכי פסיק שאסור להכליו . ואלו במד דזיק לים לים פשיטא דלאסור להכליו אליואל דרש' משום דרשוי כיבוד שאין בו חסרון כיס דמאי דהוה סוס ומאי קמ"ל . וגם דברייתא דשאלו לר' אליעזר דאמר עד שזירוק ארנקי וכו' לא איירי אלא בקודם זריקת ומסתמא לא איירי הרמב"ם אלא בענין שאירי מנה דברייתא עברי הרמב"ם כחב מייביה דברייתא . (ישוד הקטיש הסמל נבטיים הגמולא דפי' קידושוין הי"ל לפי דעה הרמ"ם .) ובוה מתורן ג"כ דליכא לאקשויי לדברי הרמ"ם דמתלק בין קודם זריקת בין לאחר זריקת כמתוחיב בגמרא למ"ד משל אב מהאיב כדי שזירוק ארנקי לים וכו' דהוא לאוקומ' בארנקי של אב ומשום שראוי לירשו . ולא אוקי לים בן אחר זריקת דלאסור להכליו לכ"ע אפילו למ"ד משל אב . אבל שסתא איז שפיר משום דליכא לאוקומא דברייתא כבכי משום דבה לא סיה קום רבותא דלאסור להכליו ור' אליעזר משמע דרבותא דבר מוונת אחא לאששעין דאפי' בורק ארנקי לים חייב כיבוד אביו . וגם מה שטלה על דעת מעלתך לתרן לעטמו של הרמב"ם דאפי' דפסק כמ"ד משל אב אפי' הכי פסק דברייתא ארנקי של בנו לים חסור להכליו הוא מעטס שיכול הבן להצועע אחר' אביו לדין ויזכה הבן גידון ולא ייסוד כלום . גס זה אינא חסותא אש יאן לאב עקלס . כשאין לו קלס מהי איכא ליימיר . ומסתמא סבריתא לגד שזירוק ארנקי לים וגם הרמב"ם שכתב לשון דברייתא ככל אב שבעולם איירי . ועוד דאי יאן מתלק הכי אפי' מאי מווייב בגמרא מעד שזירוק לים למ"ד משל אב הא איכא ליימיר דשאני זריקת ארנקי דלפטר להבן להצועע לאב . אלא ודאי סבירא לה לסגמרא דליכא לתלק הכי . (ביאור דעה סמור י"ד שכתב בשם הרמ"ם דייול כן להצועע לאב ששוק ארנקי גלו לים) ועוד גראש דהכי סברא שכתב סמור בשם הרמ"ם דיכול הבן להצועע לאב לא כהכח הרמ"ם אלא לפי סברתו דסביח לים דבארנקי של הבן מותר להבן להכליו ולמושו שלא יורוק ואינו חייב לכבדו בדבר שיש לו חסרון כיס ולקב גס לאחר שכבר זיקו שאסור להכליו משום דמאי דהוה סוס מותר לתועב לתרן כשפסידו בדבר שאינו חייב בכבודו . אבל למאן דסביח לים דאפי' בורק ארנקי של הבן לים אסור להכליו ולמושו מלתרוק ומייב בכבוד אביו דבר זה גס לאחר שזירוק איתו יטול להצועע . וכן נלדקת מדברי הגאון סק"ע שלא כחב דין זה שמוחר להצועע אלא לסברה הסובריים דבורק ארנקי של הבן לים דיכול הבן להכליו ק ג"ל :

והבית יוסף הקטן ג"כ קושיא זו על הרמב"ם . ותורן וז"ל וי"ל דסביח לים להרמב"ם דבי אמריקין דוקא משל אב הוי מילי לכבוד אבל כדי שכלל לעטרו יאן לא לבד כל מונן שבעולם . וכבר מזכר סברה וזו עבלי הר"ן אפי' נמי אש דלמריקין משל אב דוקא סיינו מדינתא דלינו חייב לחסר כיסו בשביליו . אבל מ"מ ככלל מלות כיבוד הוא וכו' וכחב עוד וז"ל א"כ מאי מווייב מיינה למאן דאמר משל אב אין דאין הכי נמי דמאן דמותיב בן אסיק ארעטיס לפלוגי כבכי ומאן דמתחב סוא מצי לעשירי בדבר לים ה"כ אלא דמהד' לים לפי שיטתו דלא סוס מתחב בימישו עכ"ל כפי . (פתיחה על הג"י בישוב האמי' הטמלה בשם הרמב"ם דיון כיבוד אב ואש כמזכר למעלה) ודבריו לא גריאו לי דזה דומק גדול הואיל וזו חוזק סברא זו בגמרא לא דברייתא מסתק' ולא דברייתא הארן אלא ארבתא מתוך דברי הארן ומתוך מסקנתא בגמרא משמע דלמ"ד משל אב . דוקא כשהארנקי של האב הוא דלאסור להבן להכליו אבל כשהארנקי של הבן מותר להכליו . וגם המתקם לא אסיק ארעטיס לפלוגי כבכי מנין לו להרמב"ם מסכרת עצמו לחלק בן וכו' דעחו רחבס ממאן דמותיב בגמ' חויבתא זו פשיטא כמ"ד בארנקי בגמרא . (ישוד ועס על דברי הרמב"ם דבי כיבוד אב ואש פלו גמי נדו פוגיי' גמי' דפי' קידושוין הי"ל) :

ע"ב גריא לי לישב סברת הרמב"ם דודאי מודה הרמב"ם דהגמ' משל אב דאין צום חילוק בין דין לכבדו ובין זיקת ארנקי לים ולמ"ד משל אב ולא משל הבן כסבירא לים ג"כ דאש בא לתרוק ארנקי של הבן לים מותר לו להבן להכליו ולמושו ולקב דריכא בגמרא לתרוק ולאוקומי דברייתא בשטיי דהיקא דאיירי בארנקי של אב אפי' לגוש כברייתא לא משמע קן . אבל מ"מ סביח לים להרמב"ם כיון דאפי' זיקת ארנקי של הבן לים חייב לכבדו וטלה להכליו כמ"ד משל אפי' דאפילו משל אב חייב לכבד את אביו . וא"כ סיה מן הראוי

מדרים

שוארה קלו קלו

רובלין

סח

חיוב בשביל כבוד אב ואם. דהגם בעמק ובי אה אמר האב להבין שיתן כל אשר לו לאחרי. וכי עלה על שום דעם שיטה הבן מחוייב לשמוע לו למחן דלמחר תמל הבן כלכך אין בזה שום בית מיוחד: **אבר** מה שפלה על דמקל לפסוק אהב אתן מעטם דק"ל כמחן דלמחר מרות יבוס קודמת והבן רואה סבן שער מליטה במהם והבי כאילו אמר האב להבין שיעבור על איזה משה. אפילו של דבריכם שאין להבין לשמוע לו. לא ראויה להכניס ראשי בדעות הללו ולהעמיד על זה שום יסוד לגדון דיון. מהום דלין נראה בעיני כלל לדמות ענין זה לגדון דיון. דבשלמה אף הים סבן רואה ליבם דוקא. והבן היה מוחה בידו ורואה שיחלק. היה לו דמיון מה לאב שאומר לבנו שיעבור על איזה משה. אם היה הדין שפלוה יבוס קודם. אבל בגדון דיון אין הבן חפץ ליבם. אלא גם הוא רואה למחן. אפס שאינו רואה ליתן שמה חלקם במהם אלא ע"פ תקנת הקהלה או שפייסוהו בדרי כסף. והבן רואה שיקח במהם. אין ענין זה דומה לאב שאומר להבין לעבור על איזה משה אלא רואה להסרו וסבן אינו רואה ליחסר ממנו ואין צדיקה שום עסק משה אלא עסק ממון. ואין להאריך מזה. אבל מכל הדין עומתין שפחזנו למעלה נראה שפשוט בתכלית הפשוטות שגדונו דיון אין שום חיוב על הבן ליתן שום שער מליטה במהם ואין בזה שום מטות כיבוד אב ואם ואין זה לריק לפנים. עד כה דברתי והבנתו לעניות דעתי במתקם ובנצק ושלוט על דייני ישראל. ולא ספורת מליץ בן מסרי' גדליה

אמנם

מאחר שקל המעסק היותר נכונה זה היה בעת המלחמה נפל עמות זה הכל בעליו שרצה בשלום שיהיה יסוד פרק האהבה שלט עד אחר במלחמה מצו ולא אישישטעו במקומה ואוסבסו מכל הסוסקים שמייסדין אנו פוסיין שאפילו עד אחר אינו נאמן עד שיחמר וקברתיו ואפ"ל שגדונו דיון אחרו בן כמה קלו"קין וצדיקס כתב סר"ח"ע דלא אחר דרדמי. היינו דוקא בשני עדים כשרים אבל נכרים אפילו ק' אינם אלא בעד אחד כדאמרינן שפרק האהבה שלום והא מים במלחמה דמיא וגשים אפילו ק' בעד אחד דמיא וכו'. ולא נלמדך למה שלד כ"ח שיש להחמיר בגדון דיון מפני שהאינו מקל"קין מהיום הרביעון ובאחריו כלי זיין שפארב בו ודלו סריגים אלא אפילו חכירי סתם מה כיון שידוע שהיה בשעת המלחמה ואם היה במלחמה לא היה חכירי לפתור בני שואמרו שפירות בעלי"ח מת על מטוה או שמה שלא במקום המלחמה או מה וקברתיו דהא לפי כבלת כרי"ף וסריגים"ו וסיעתם דס"ל דבעיה דעד אחד לא אישישטעו במקומה ומיישי גבי עד דלמחר דרדמי כמו גבי אהס אב" דינו כמו גבי אהס. אלא שסריגים"ו אחריו כלי זיין דלמש"ו אחרת וקברתיו אינה נאמנת. ובר"ח אפילו בעד לא מהני וקברתיו יעיוין וקברתיו מ"מ כולוה ס"ל דגבי עד אחד מהי איכה למימק דלמחר דרדמי כמו גבי אהס (ביאור טייטש הפגוע והגמרא דרבי פ' האהבה שלום פלוס בשלם ובה"ט) וגבי אהס הוא מובאר מתוך האמנה וסובייט הגמרא דרמק פרק האהבה שלום דבשעת המלחמה אחרת מת כסח אינה נאמנת דהא קתני מחתיקין ושלום בשלום ובחל ואמר מה בעלי מטשא שלום בינם לבין מלחמה בשלום ובחל ואמר מה בעלי אינם נאמנת ודייק בגמרא חנה שלום בשלום מקום דרבי דמחיני מלחמה בשלום ר"ל דוגמת הוי בשלום בשלום מלחמה להמיני כדאמרת מת כסח דוגמת זה קשיע מלחמה בשלום אינה נאמנת. והא דלימא בגמרא אחר זה סדר אחר רבנן רעבון גרוע מלחמה דאילו במלחמה כי אמר מה בעלי מלחמה הוא ללא מהימנא הא מה על מפתח ומימנא ואלו בני רעבון וכו' אין פירושו דדוקא כשאמרת בפירוש מה במלחמה אלא ר"ל במלחמה היינו שיש מלחמה בשלום והוא בזה מן המלחמה ואחרת מה סתם הוי כהילי אמר מה במלחמה עד קהאמר בפירוש מה על מטוה כמו קשייער רש"י גבי עד אחד במלחמה כמו שנכתוב לקוין לקח וכו' פירש רש"י שם בגמרא אחר זה חס לשמוע ומהניעתינן מהתיקין דהואיל ושלום בשלום אפ"ל דלא אמרית על מטוה כדדרי"ח מסתמא מת על מטוה ובטון שיש מלחמה בשלום ובטון מסתמא מת במלחמה קאמר עד דואמרית מה על מטוה עכ"ל. וכן כתב העור כדדרי"ח לשמוע חס אם יש מלחמה ואחרת מה אפי" בסיחס אינה נאמנת וכו' עכ"ל. וא"כ הא דבעיה"ל מ"א במלחמה מכו איירי נמי אפי" היכי דלמחר מת כסח. וכן פ"י רש"י ז"ל שם וז"ל עד אחד במלחמה. מלחמה בשלום ובה עד אחד ואמר מה בשלום מי מהימנ וכו'. כרי שפירש כדדרי"ח בזה דקאמר עד אחד במלחמה הוי פירושו שיש מלחמה בשלום והעד אחר מה בעליך למחן (ביאור דברי סבור א"ה שכתב וכו' חס על מהימנ וכו') וכן קור"ל לפרש למהן אפילו שכתב וכן חס יש מלחמה בשלום ובה עד אחד ואמר מה במלחמה אינו נאמן. דלין פירושו שאמר העד בפירוש מת במלחמה. אלא ר"ל שיש מלחמה בשלום ובחל מן המלחמה והעד אומר שמה סתם. הויאיל וכן א"כ גבי נכרי מהימנ"ו פתוימין כבבא מן המלחמה אפילו כשאומר סתם מה פלגי אינו נאמן עד שיאמר בפירוש וקברתיו או מה על מטוה. והוא הדין שאומר בפירוש שמה שלא במקום המלחמה וכל שכן בגדון דיון ששואמרו מתוך העדייות שאמרו שמה במלחמה בעת המלחמה עם אפולאריקין שאין בזה לסתור: **איברא** האמת הוא שפלוה חכמה במדקי שפרק ב' דיבנות ח"ל

ז"ל ס' חתן אפילו הגאון מסריגין ז"ל ז"ל ס' : **שוארה קלו** אלה חקיקתא רבינא ושפירא ר' ור"מ האלקי סדרותא אחר לו דומיה סתלה מסרי' מרדכי י"ז. בחפס הפגיא וסדרת סומניה לא אורכי להאריך אך לכוני דיע למר כי הגיעו ליד דברי שאלתו ופסקי דיימס דר"ח אשר ללנה בעהרן דר"ח והסבלם לגד סתירא והאמרי שבעולם אשתו כמר דרכם על עידך על פי העדייות שגבנו צדיה דין אשר שלח כ"ח ליד וקרייה ותנייה דברי כ"ח בחבסם רבה והבנתו עולם. והנה אשכח לכה"ח עניות דעתי :

תשובה

בעדות שבעדו כמר מהם בני יטקב חס לשמו אוו סאבין כמה שפשיס חס קלו"קין גיואנב זי"ח גאמ גיקלאנב דלח דער ריאר דער יסודי דרכם אוו שיללק אווסק נקומן איין מנן סאלס חס מיס דמן קארדעס או סאלקס אוו או שטאלק עכ"ל. אם לא היה בעת המלחמה לא היה בזה בית מיוחד ככל שז מקרי נכרי מטות לפי תמוה ואין לו מליצה גדול מה ואפ"ל שפכריום לא חכיריו לא שם אביו ולא שם עירו כי אם שמו בלבד. ומתואר מתוך הסוסקים שכל כל פרס לריק שפירש שמו ושם אביו או שמו ושם עירו כמו שקתב מסרי' קלון כשאומרו שורש קע"ה. וכן הוא לשון הכופותים ואין שפירש עד שיהא מכו שמו ושם עירו. וכן שמהם בדברי הרמב"ם. לפי כיון כ"ח דנגדון דיון כיון שהעד יודע שלא היה בזה שום גבור קיל יסודי שהיה נקרא דרכם כי אם זה. גם ראה או בזה מה במלחמה שאמרו סירודי סתהיל בזה מה המלחמה ח"ל העד דא איז ארויס גישפרונגן אויס לוטור קיל אין יסודי דער סאלק גישפרונג דרכם בן הק"ר אכתי משי"ל שאוין איך האב אויס וואויל גישקעט אויך זיין פאלטר דער יסודי דרכם ס"ל האם גיידיק זיישן זיי איך דען איך איך ג' סוסים דא איז ער גישפרונגן אויך זיי כוח וכו' ב' ג' פועים כסדר המלחמה וכו' והעד שחמד המלחמה בלא הקלו"קין והכאוננו על הדינת סירודי בעל מלחמה שהיה נקרא דרכם כ"ל ויחד הסוכחות המצארים לגשון סעדות שפיוט שאין לספק בליש אחר דכוין דידוע להסד שלא היה עם ארויס הכריס כי אם לוטור יסודי וכן הוא מובאר בגמרא ערוכס דרמק האהבה בחרה ביבנות דלימא סתם מעטס שפיראל וגכריס שהלכו לרדך ובה נכרי ואמר מכל על יסודי שיהיה עמי דרך שמת וכו' ויאר המעשים שהביאו בגמרא והיאיל אה שפוימס אפ"ל שמה חכירי הכרי לא שמו ולא אביו ולא שם עירו אלא דהוי על סדרך ז"ל שהיה ידוע לאותן ששמעו סדרים מן סכריום מי סוה סיראל סגל עמו. (ביאור דברי הרמב"ם דפי"ט מהלכות גירושין דין משי לפי שו"ט) וכן מוכרח הוא מדברי הרמב"ם פי"ג מהלכות גירושין שהרי כתב כייל היה מלי"ח ואמר לוי לפלטי שמה כמה היה נחל וכמה פוצות שהיה עמי או שהיה מסתח ואמר שהייתה בא דרך נחל פלוני עסק מהלך עמש ומח' וכו' אלא חכירי שאריך סכרי לסוסי עס אביו או שם עירו אלא דהוי יאמר בגון שהי' ידוע לאותן עדיים

מדרים שארה קרו קרם זוברן

הוא נשט. ו אבס בסיס סג היא דלג שייכה זוחה בעיה נכרי שאין נאמן כי ואם במוסיף לפי חומר דבכלמא יתראל שמתחון לכך להסיר יל דבפעח תמלחה נמן לבו להסיד ולתפיל עול סדמח ודבר סמוס לסיח אכל נכרי קמסכר מעשה לפי חומר ולא עס כוונתו לעס חוזה דבר אינו זומר חמר סדמח כי אם כלאר ראה וכו' וכן ספספו סר' נמן כ"ז שטננה ורבי קמחה כ"ר שמואל עכ"ל. והיא היא סכרנה שכתב סבטוה ע"פ ספיק ל' ח"ל ונכרי המסיח לפי חומר ואמר עתה תמלחמה יריד כ"ר שאומר זוקבריה ויש מקולין כס עכ"ל. ובודאי לפי סכרנה זאת שמתרדי נכרי סמ"ח אין יריד למר זוקבריה כי לא שייך ביה דלמיר דדמיא אפילו רחם סהריגה וזומר חיכות סהריגה כלאר מנורא כפירוש דבדביו. ומס שעלם על לב כ"ס ללמד להחמיר אפילו לפי סכרנה ו מפני שנבדח דירן הכירו כמה קנשר ורטה כ"ח להביא רחיס מדברי בעל ת"ס סימן ר"ח. בלא אין להביא רחיס להחמיר מדברי ה"ס לבעלי סכרנה המקולין ס"ל דהא בעל ת"ס אינו בעל סכרנה ו אלא סוכר דבכרי שייך נמי לומר דלמיר דדמיא וכו' ס"ל ערות נכרי מסיח לפי חומר גרמ מחד אחר וכן משמע מלשון בתלמוד ארוסה הסחבס עמלס שכת' הסחוספה פירן סלמס שלום לא וכו' לא מהכי בלא סימניס וכל עקן נכרי מסיח לפי חומר. וא"כ אם היה רשאי להסוך אסכרנה אט המקולין לא היינו למיתם למלא חילוק להחמיר נבדח דירן מתוך דברי בעל ת"ס. אכל אין רשאי לו להקל ולמסוך על דברי סמירי וסכרנה המקולין ס"ל כוואיל ואת רוחיס שכל סלחכרויס שחשבוניס לא לרכי כדרך ז' עסרי סר' כחשבוניס ס' ג' כחז ח"ל וכיון דלפי' בער גמור בעיק זוקבריה כל עקן נכרי מסיח לפי חומר. וכן כחז רבינו ירוחם דלמן נכרי מסיח לפי חומר נאמן שחלמס דשיין לומר דלמיר דדמי. וכן משמע מדברי בעל ת"ס סימן ס"ל וכן נכתבו סימן קס"א כחז דגס נכרי סמ"ח שייך למיר דלמיר דדמי וכן מסר' וי"ל ס' ע"פ סמירי מחד נכרי מ"ח ומשע שמה אמר דדמי. ואף שנחשבה מהכ"ר אליס מזרמי ס' ל"ז מחד דעות סהק. מ"מ מן יקל רחשו כואוסר אשה איס נגר כל כי סלחכרויס נבדאי דבדחאי קמימין אט שוחין תמיד :

וגם סדווח שטידי סער שטסיס סרין בן קהל"קין מן יטול סגל על כמר נכרס. אמר קהל"ק סר עשרה סהוא רחיי לטול סגל מפני סהוא סרף אח נמר נכרס סרף אח שנגר ופסע את בעריו וסמירי ערות קהל"קין על ז' ומתמה ז' יאל הפסח בנימיסס שיטול סער עשריס סגל על כמר נכרס. פטיעט שאין בערות ז' מתס אפילו נכרסי כשריס כשרי עונט בערותו היס. כדי שיטול סוה סגל ולסכחוה נאחון. כ"ס בלחין דכריס על קהל"קין סהעירו למר עשריס קברדיין כי סוה און בן סן מנעט שלעדות לבר סהערה נחכונו ולטובחו כדי שיטול סוה סגל (דו יזיה נקדס מ"ח) ואין ז' נכרי מסיח לפי חומר דנכרי מסיח לפי חומר בעיקן עלא יסכוח לעס ערות בעולם ואין חילוק בין בא ל"ד בין לא בא ל"ד אלא כיכי עכא ל"ד אפי' אמר בעלמא נחכון למסוד לפי חמ"ד קר' כר' יסחן ולא כלאר מנבן יל מתוך דברי סר' ז'ס פסוע ואין להלריך. גם יריד עלא יסא סוס סוכסס שמתחון סכרי כלל לעס חועלת לו כדמשמע מלשון סרמב"ס סטבור ולא גרמ מהא דליתא פירן סלמס סזרח סכרו נכרי דרוס קאמר לים לישראל שקול אספסחה ושרי לעווי סהוא וחי לא קסילנה לך כדקסילנה לעווי וכו' דלוי נאמן. ואין חלק דשאי סחס דלמיר כפירוש עסס לי ז'ס דמוכח כפירוש דלמיר כן כעביל כפירוש לו ישראל סח כפירוש ממנו. ז'ס אינו שרפי פשיס על סחס מרתי דהני' נכרי סהיס מוכר פירוה כעוק ואמר על ערס על נעמ דמי וכו' לא אמר כלס לא נחכון אלא לסכריה מתקו. משמע דכ"ג נמי אמריין לעמן אקס כל מתקס דלויכא למיר קאמר ז'ס כעביל טובחו אין סומכין עויו. ואש"ג שחבב כחטובת מ"מון ספיסיס לסלכות כפיס סחחקלת חזרו על כל יריד דריס וכו' דלא חיישיין שחמר ז'ס נכרי כעביל איס אמתלא אלא ח"כ סידי דמוכח בן דבכרי ב"ח א"ח דשקל אספסחה מכל מתקס אין לך תוכח דבכריו גדול מוס שחמר סער עשריס חיי שרפחיו ויחמו לי סגל עו. ומס קטבוה כ"ח מסיח מנן איכא ביה חוויי מנן איכא ביה חסא וכו' משמע עמי סתיין סכרי לקבל פוכת סהוס מוס ומ"י סרי סלמויכו. שפיס סחם עלא יסא מוכח כלל מדכרי עמיס מתחון לז'. כלל סהלו סרפי' אסכרמה וסכוסיק אין להעמיד קוס יסור כפירוש דהאי אחתא על ערות ז' :

אבר כאמר בעל ת"ס בעלמא משמע מדכרי נכתבו שאין חוסם חטובס ז' על א"ו עיקר כשרי לפי דברי ספוסב ז' אם ככרי מלא יסורי נסגר ז' ומס ומכירו על ידי סימנין או כפייעת עין לא מלא כפיסכירו כחיוו. ז'ס נכתבו ס' רכ"ג משמע מתוך חוזה חטובס דלויירי נכרי נפח שמהא אח כמר לעמ"ל סרוג וסכירו וסכיר אח חטוב ח"ל ועבדא דירן לא רחשו ספסח כעשה סריגה אלא לאמר כן. וחסא כן כחז ג"כ ועבדא דירן שידע סכרי אח לעמיל לפי כדלחמ מתוך דכרי וכו' לא בעיקן זוקבריה עכ"ל. ר"ח אף לפי דברי סרמב"ס. סרי מנורא מדכרי נחלמן נכרי מסיח לפי חומר כקאומר שמהא סרוג וסכירו. ואש"ג דבחתלת דבדיו עס משמע קאס היס קרויכו כעשה סהריגה סוי גרע ע"פ ועבדא דירן רחשו ג"כ כעשה סריגה סיין עניין ז' קאמר דרוס גרע לסכרו למר קבריה חס רחשו מניין כדמשמע סחס. וכעבדא דירן סא סח למר כשורף דסייו זוקבריהו. וכן כחשבו' מיימון כחטובס סוכרנה מנור' עס כדכחי לסכרי מסיח לפי חומר שמהא יסורי סרוג או מה ומכרו כפייעת עין נאמן ע"ס. ועוד מנפח דלינא דלמן קיימין כי יס' לכויעה כשרי לפי דמח כל סלחכרויס כפיסכרי מסיח לפי חומר סכרר כמלחמה וחני קבריהו נאמן ואס כדכרי חטובה על ס"ו סליך סוה נאמן סח לבחי' ספס שחי אפסך סוה שחומר סחאף שרחה שנגרר כמלחמה כעט' סלחמו חמד ירן לקחו זוקברו ולא ויס ז'ס מנעט זכו דבר יא אפסך וגם סל סוכרו ח"כ ספסוקיס ז'ס. אלא דולי שחומר שחמר כן לאמר סהריגה קברו וכו' נאמר מתאר עול גוף סהריגה כעלמו אמריין דלמיר דדמיא ח"כ גם כי אמר קבריהו מס מושייל שמה א"ח אמר קבר שרחה עתה דוחה קלת כפייעת ז'ס וכו' כפייעת עין לחווי יסורי וחוה קבר. אלא דולי לפי חיישיין טי סחי. וע"כ כנרון דירן נמי סטידי סכרי מסיח לפי חומר כסרר וכסרף נאמן לסחיא חטוב על כמר נכרס ס"ל כפסוע סוה שאין חלק בין זומר סכרי"ס חיי כעלמי קבריהו וכן זומר חייחי כפייעת עין חמר קברו. ועל כן כחשבו' לעניוה דעתי שכל ערות ז'ס סלחכרו. כפירוף סעדות וסחוסת יס לסכרו עלי כשום מיתחם להסיר אשת כרס ס"ל להקסא וסחוסת לסעלא לכל נגר ויחייביין וכסוח חכיי סנדווי סמוריס יסכרונו ג"כ לדעתי. נחס סקרוו מחלי כן מהכ"ר גדולי' ז'ס היס חמן סמלך כעלון סמירי' כ"ן ז'ל ס"ה :

שאלה קרם

י"ו. ולכל סחוספסוס כלל מעלחו שלום. על דבר אשר נדרשתי ממכ"ח על סהעשה סהיס כן סיה סעמר אחר ככן ע"ו עמיס ויחיר סיה לו ענינת חמת כידו ויחיר חומר מי ז'ס אשך יסחפן כפסענת. וסיס עס נערה חמת כתי י"ב עמיס ותי קדוסיס ואמרה כי ז'ס חומר לי ודחק סעכנט ככאכס ואמר סיי אח סמקודיס לי. ולכלס ל'ס. וסיס עס עמי נעמיס ואמרו לה מס אח עושה סרי אח מקודסת לו

מדרים

שארה קלט

לובלין

סט

ואל החזירה לו הפנעה, ובעת היותה לא היה אצלה ואלה צדיקי הגאולה
כ"ה על זה אם היה צדיק גט או לא, ואמר כ"ה שלמי הגאולה אין
ממש בקדושתו ולא מטעם שצדיק גדול בננו' שאין בין נטווח לבגרות
אלה קטני הדמים אחר שילווה עם הסימנים והוא כ"ה לבדוק הנעדר
אם יש לה סימנים, ע"פ הנשים ולא נמצא לה שום סימן
ולא גומל, ואמר כ"ה שגדלה לך שאלה נאמנת בבדיקה זו והכלה
כה"ק בין לקולא בין לאומרה וכמדומים שכל הרמב"ם שבדוקים הבת
בדוקים ע"פ נשים עכ"ל כ"ה :

תשובה

הנה אה"י אבס שאלה עמה קלוי מראשי קלוי מראשי
שמועשה סקדחה ל"ג בגרה עלי, מ"ח להבנה כ"ה
נחארהו לטביע על דברי כ"ה אך לא באריכות כאשר הורגלה כי
אם בקולר טפלג, ואומר שגדלה ל"ג שמועשה לגרעם זו שטיח
צריכה גע, שמה שכחב כ"ה שבדוקים ע"פ נשים ולא מצאו לה סימנים
ואל" דעת כ"ה טועה שיהי לה סימנים להאריך בקטנים שאין ממש
בדוקותיה, (ביאר שיעור הלכה דס' ב"ה עם כל הבדוקים בדוקה ע"פ נשים
וב') לא כן מהטעמה כי המעין בשעת הסלכס דמקם בה סימן דף
מ"ח בבדיחה ובגמרה בלגונחה דה"ק ור"י ור"ש ימאל דלה פליגי
עס אלה בבדיקה דתוך הפרק דה"ק קאמר סתמה כל הבדוקות
בדוקה ע"פ נשים ר' יאודה אומר לפני הפרק ולאחר הפרק נשים
בדוקה אותן חוץ הפרק אין נשים בדוקה אותן שאין מעיין ספקות
על פי נשים ר"ש אומר אף חוץ הפרק נשים בדוקה אותן, ונאמנת
אחס להחמיר ולא להקל כיצד גדולה היה שאלה חמלו קטנים היה שאלה
חמלו, אבל אינם נאמנת למר קטנים היה שאלה שאלה גדולה היה
שאלה, ופריך בגמרה אומר מר ר"י אומר לפני הפרק ואחר הפרק
נשים בדוקה בשלמה לפני הפרק צדיקה דהי מהטעמה להאמר
הפרק שומא מינה, אלה לאחר הפרק נחם לי בדוקים והאמר רבא
קטנה שביעי לכלל שטויה אצל צריכה צדיקה חוקה הביאה סימנים,
כי אמר רבא חוקה למיזון אלה כליבא בעי בדוקה, חוץ הפרק אין
הנשים בדוקה אותן קטני חוץ הפרק כלאחר הפרק ולאחר הפרק
דאיכה חוקה דרבא סמכין אגשים ובדקי, חוץ הפרק דליכא חוקה
דרבא לא סמכין אגשים ולא בדקי, ופרי"ש ביבברי ר"י לפני הפרק
קודם שעה נדריש קאפילו הביא שומא יניח וקטנה היה, נשים
בדוקה אותן, דדין אגשו איתויהו ונאמר חמרו ליתויהו בקטנה
מתחילין להו ולאו עלייהו סמכין ובדיקתן מהי דהי מהטעמה ההו
גופייהו לאחר הפרק שומא יניחו וכו' ולאחר הפרק מהי אי אמרי
איתויהו מהמיה ומאלה דהא אורחא הוי ליתויהו להו אי אמרי ליתויהו
לא ממאנה דהיישין שמה אגשו ליתויהו לא סמכין, ר"ל ולכן
נשים בדוקה דליכא למישה למידי דהא לאו עלייהו סמכין, חוץ
הפרק דמסתמה לאו גדולה היה ותי מהטעמה מתוקים לה בגדולה
אין נשים בדוקה אותן שאין נשים כדאי ביטול להשיא ספקות על
פייהו ואמר גדולה היה שאלה דל' לו' ויאודה סמכין חוץ הפרק
סימן הוא כלאחר הפרק והכלל כן מהמיה ובהי מתרשם לה לקמן,
ובגמרה פי' ג"כ רש"י כי אמרין חוקה למיזון להחמיר שאלה חמלו
אבל לחלוט בעי בדוקה ואשס נאמנת עלייהו סוה"ל ואחר הפרק כוס
ואורחא למיזו לה כדלמרי' לקמן דאיכה חוקה דרבא סמכין אגשים,
חוץ הפרק חוקה דרבא הפרק דמי להכי לא סימניה דקטני ר"י דחוץ הפרק
אם הביאה אמרין סימנים סם וגדולה היה והוא למשיך דלאו אורחא
על פי נשים דלא כהלכתא דלמ"ר נאמנתו סן לאחר הפרק כחם הוא
דאיכה חוקה דרבא וכו' ור"י שמועם סבר חוץ הפרק בלפני הפרק
והוא יניח וכו' והכלל דלאו עלייהו סמכין למר גדולה היה או
קטנה היה ולכתי הוא דמסי דהי מהטעמה להאמר הפרק שומא יניח
עכ"ל רש"י, והאריכה להטחיק לטווח כדי שיתבאר כדאי שאלה
ד"ע אין הנשים נאמנות בבדיקות לעומך עלייהו להקל אלה היכי
דאיכה חוקה דרבא ולכן אכן סומכים לעומך שבדוקות ואומרות
שים להם סימנים אבל לסמוך עלייהו במקום שאין לנו חוקה ליכא
למ"ד ולא פליגי ר"י ור"ש אלה ער"י סבר דלם נמצא להם סימנים
חוץ הפרק ע"י עדים בקרים מתוקים לה בגדולה, ולכן אין
נשים בדוקה חוץ הפרק סן יבאו לנטות לסמוך עלייהו כשאלמרו
שים לה סימנים ומחלו על פיהן, ור"ש ס"ל דחוץ הפרק אפי' נמצא
להם סימנים ע"י כשרים שומא יניח ואין בדוקה אותן חוץ הפרק
אלא כדי להחמיר שאם ימצאו אותן סימנים לאחר הפרק שומא סן
ולכן סבירא ליה לר"ם דתם כך אף נשים בדוקה חוץ הפרק כיון
דליכא למישה עיבאו לסמוך עלייהו להקל, ובגמרה הפרק לא פליגי

ח"ק ור"י דנשים בדוקה אותן דלם ואמרו יש לה סימנים שסיר יש
לו לסמוך עלייהו אפילו להקל משום חוקה דרבא, ואם ואמרו דאין
לה סימנים לא כסמוך עלייהו בשום דבר להקל משום חוקה נמצא למאן מיישק
שמה נטו, דהא אפילו כשיחה נבדקה על ידי כשרים ואמרו
שאין לה סימנים אין מחזיקין אותה בקטנים להקל שמהל דקיימה לן
כה"ד דהיישין קמה נטו בצדק יאודה דרופן דף ח"י, אלא דבס חמלו
הר"ף וכו' דלם נחקדשה נקטעט דסימני חוץ הפרק ולא כפל
לאחר זמן דהוי קדושין דרבין לא מיישק שמה נטו וסמכין
בדיקויהו סתמאן כשלא ימצאו לה סימנים אפילו לאחר הפרק וסימני
הא דקיימה לן כרב נטו דבדוקין למיזון, אבל אם כפל לאחר
זמן דהו סו קדושין דאורייתא אם סו לה סימנים אפילו נבדקה
ולא נמצאו לה סימנים לא חמלו דהיישין שמה נטו דחוקה סביבא
סימנים, וזו השוה מדברי הר"ף וכו' כ"ה, כלא השוה דלא סמכין
לבדיקה נשים כלא להקל אלה סימני דהיא לן חוקה דהיישין לאחר י"ב
שנה או נאמנת למר שיש לה סימנים לחלוט משום חוקה דסביבא
סימנים ואף כוס אחד שיישק בגמרה פליגי על זה רבי שמועם דלא
סבירא ליה חוקה דרבא וס"ל דקארי ונאמנת אשס להחמיר ולא
להקל כיצד וכו' ר"ש קאמר לה ובגמרה הפרק דלפ"י בלאחר הפרק
ליח ליה חוקה דרבא ולא סמכין אגשים להקל לחלוט כשאלמרו
הנשים דיש לה סימנים, אלה שמה ספקו הר"ף וכו' וכו' וכו' דבס
קיימה לן כ' יאודה וזית לן חוקה דרבא, ד' יאודה ור' שמועם
הלכה כרבי יאודה ולכן סמכין אגשים שבדוקה לאחר הפרק
ואומרות שיש לה סימנים משום חוקה דרבא אבל בחוץ הפרק אין
הלכה כ' יאודה אלא כ"ה דקיימה לן חוץ הפרק כלפני הפרק,
א"כ לא חשכו לפי שעתה הסלכס דסמכין אגשים אלה כשאלמרות
שביבא סימנים לאחר י"ב או סמכין עלייהו אפילו להקל דסימני
לחלוט, אבל כשאלמרות לא הביאה להם סמכין עלייהו להקל דסימני
לחלוט במקום שיש שמה קדושין דאורייתא, וכן כרתי לירך לפרש דהא
דקתי רישא דברייתא כל הבדוקה נבדוקה ע"פ נשים, לא איירי
אלה בקטן בדוקה אותה לאחר י"ב ואומרות שיש לה סימנים אז
סמכין על הנשים ומחזיקין אותה בגדולה לחלוט משום חוקה דרבא
וגם לעיין שאלה חמלו ובה לא פליגי ר' יאודה אלא ר"ש פליגי עלה
למד לישנא דבגמרה אשס סבירא ליה חוקה דרבא ולירידים אף לאחר
הפרק אין הנשים נאמנות להקל וטמר יש לה סימנים גדולה היה
לחלוט כי אם גדולה היה שאלה חמלו, (ביאר דברי הר"ף דמקם צ"ה
ביבאם שפסם בקדושה שמה כ' דלאחר הפרק נשים בדוקה אותה) וכן כחב
הר"ף שפרק צ"ה ביבאם כסבירא סייסקא דפסקס דהלכה כ' יאודה
דאיח לן חוקה דרבא כחב ח"ל וכוין דדני יאודה זית ליה חוקה
דרבא הלכתא היה ד' יאודה ור"ש הלכה כ' יאודה וכל עקן דבסם
מתניחין ור"א ור' יצמעהל ור' יאודה סולס קיימי כחדא שיעטא
וס"ל דלאחר הפרק נשים יבדוקה אותה דאיכה חוקה דרבא והוי
ל"ה ר"ש יחיד אלא רביס וכו' עכ"ל ע"ש, וכל זה כחב הר"ף
אלה איבא לישנא כחדא דגמרה דלמרה דסיפא דברייתא דקאמי
נשים נאמנות להחמיר ולא להקל ר"ש קאמי לה ולאחר הפרק אבל
לישנא קמא דלמר דקאי אחר הפרק ור' יאודה קאמי לה בלאחר
הפרק מורה ר"ש דנשים נאמנות להקל בסן ואומרות שיש לה סימנים
ואיחא רישא דברייתא ככ"ש, אבל אי אפשר לפרש דה"ק סבירא
ליה דבגמרה הפרק 'שאלמרות שאין לה סימנים נאמנות הנשים
להקל להכחישו לקטני למיזון דהא ליבא נח"ד ר"ש אפילו נשים
בשרים לא סמכין עלייהו דהא איספקא כהלכתא דהיישין שמה נטו
וכן פסק הר"ף וכל הסופקים כש"ה חשש קדושין דאורייתא כדלעיל,
ואחר שכתבתי זמן מלאחי שכתב ר"כ סמ"ד עש"י ב' בסם רבי חלמן
דהא דלמר שפרק צה סימן לאחר הפרק נשים בדוקה אותה סימני
להכחישו בגדולה אבל להכחישו בקטנים להקל אין נאמנות דבין
סביבא לכלל שטויה חוקה הביאה סימנים ולא חמלו עכ"ל, ולא ידעתי
למה סוהר כחב זה בסם ר' חלמן דהא מנאר הוא כדאי חמלו
סבירא כמא שכתבתי: (ביאר על דברי הרמב"ם ב"ב דל' אשוס נשים
שבדוקה בסם וכו') :

וא"כ הא דנמצא שכחב הרמב"ם שפרק צ' דהלכות אשוס ח"ל
שבדוקה בסה בין בחוץ הזמן שהוא כל סנה י"ב בין קודם זמן
זה בין לאחר הזמן בדוקה ע"פ נשים כשרות ונאמנות ואפי' אשה אחת
בדקה ושומות לן אם הביאה ואם לא הביאה עכ"ל, א"כ לפרש דבריו
אלה בעיני שכחבתי דלאחר הפרק דסימני י"ב נשים ויזו אחד דאיכה
חוקה

רובלין

שאלה קטמ

מדרם

בירכנו שאין הדברים כמו כהכח הוא וגם לא נמלא כלל בדברי הראש שכח לשון זה. וכן יש לטעות בדברי הרמ"א בגמרותיו שם בסיומן ק"ג גם בסיומן קס"ו ואפשר שיכתבו חסידיו דודר זה לשלל באיסורם אמתו אף החמורה הזו:

ואם יטעון המעון לדברו דין ביתא נמי ללא מהימני נשים להחזיק בקטנה משום דהוה נגר החוקה דרבי דנשגוט

כללל שטחיה חזקה הביאה סימניו. אבל נחמין להשיב דעל כל פניו דלינה בוגרת דבחוך ששה חדשים היא נחזקה שאינה בוגרת אלא נערה ובגערס פלגי ר"י ור"ל בריש פירק האיש מתקם וק"ל כרבי יוחנן דבקרובין אביה דוקא ולא היא וכן כתב הרמב"ם פירק א' מהלכות אישות נתקדשה קודם שתבגר שלא לדעת אביה אינה מקודשת וכן הטור א"ה סימן ל"ז. אף אינו אומר לו דנס זה אינו דעל כרחק לא דלמדו חכמים אין בין גערות נגרות אלא ששה חדשים היינו דלאחר ששה חדשים ודאי בוגרת ולא משחבו אומלל לבא ביומר ומקשה חדשים. (ביאר על מ"ש חו"ל אין בין גערות לנגרות אלא ששה חדשים בלבד). אבל מכל מקום אם באו סימני בוגרות בחוך הששה חדשים בוגרת מעליה היא כמבואר שהיא מתוך אותה סוגייה דבפרק י' יוחסין דלאחר קדשה אביה בדרך וקדשה עלמה בעיר והרי היא בוגרת ופלגי בה רב ושמואל דמוכחא סבוגיא דבחוך ששה ל"כע לריבה נגל ע"פ משפס. וכן פסקו כל הפוסקים. א"כ מבואר שהיא שאלה נמלא גם סימני בוגרות בחוך ששה חדשים בוגרת. וכן פסק"ו בחוך דלאחר הכח אינה ליומא בחוך ששה חדשים וכו' ופרש"י בחוך ששה חדשים שבין גערות לנגרות דלאחר קדשה אין בין גערות לנגרות אלא ששה חדשים בלבד כשהביאה סימני גערות אינה שוכה ליהוה בוגרת אלא ששה חדשים ופגמתי שיהא וכו' וכו' שם סימן ל"ז. ולפי גירסת ר"א ור"י א"ה הביאה סימני בוגרות חוך ששה חדשים הרי היא בוגרת. ולפי גירסת החסיד עריון היא נערה עכ"ל. לא ידעתי מהין לו זה כי לא נמלא בגמרא ובחוספות שם שיש להם גירסת אחרת מרש"י ורי"ף. ויכוין שזמנו לכן שבוך ששה חדשים דמי ואי חס נמלאו להם בדרך ששה בוגרות ח"כ נקדקו ונכריח מתוך הסוגייה דבפרק בא סימן שהביאה לענין דקאמר הכהם ונלמנה אשה להחמיר אבל לא להקל וכו' מהן קמיה לה איבעית אימא רבי יהודה והחוך הפרק. ופרש"י איבעית אימא רבי יהודה והחוך הפרק קאמר אין הגשים שבוך דוקות אותה דחוך הפרק בלאחר הפרק דמי ואי חס נמלאו להם בדרך ששה בוגרות ח"כ אקטנה גדולה היא וקא משמע לן דלהחמיר מהימני וכו' עכ"ל והשתא מדברי יהודה בחוך הפרק לומר שאין לה סימנין לסמוך עליהן להחזיק בקטנה כדי שתמאן היכי דליכא חש קדושין דלארייתא כוון שזכ עיהם אי חס ולא מעניא דלון סומכין על נשים אלא אפילו אם עדים כשרים לא מלאו לה סימנין חיישינן שמה נערו ולא מחזקינן אותה בקטנה וא"כ הוא הדין ולענין קדושין נמי חס נערה בת י"ב שנים ויוס אחד קבלה קדושין דליכא חש קדושין דלארייתא ונבדקה ע"י נשים נלמנות לומר שהביאה סימנין משום דהא לא להקל אחו אלא להחמיר. ועוד דשפיר דלאחר דהא איכא גם כן חזקה דרבה ונלמנות לומר גדולה היא להאריבה גע. אבל שבדקוהו לאחר י"ב שנים ויוס אחד ונלמנות שלא הביאה אי אפשר להחמין נגר החזקה ולהקל להחזיק בקטנה ושלא יהא ממזג בקדושיה לנשורו וכן כוון עיהם אלא שיהא נאמן דלון חס לומר דהא אפילו חס אמרו עדים כשרים כן אף סומכין עליהם להקל דק"ל דחיישינן שמה נערו. (עטס על הפוסקים שפסקו בדיו חליה דעל השנים של החליה לריכס עדים כשרים ומלא סימנין אפילו נשים נלמנות לומר שהביאה סימנין) ומעטם זה הוא מבואר בפוסקים בדיו חליה דעל השני של החליה לריכס עדים כשרים ובעל סימנין נלמנות הכשים לומר שהביאה סימנין וחוללין ע"פ נשים שבדקוהו דכיון שיש עדים כשרים דעל השנים איכא חזקה דרבה ואין בערוהן אלא גילו מילתא בעלמא אבל על השנים אין סומכין עליהן להקל לחלוץ ע"פ נשים שתחזיקין אותה בגדולה. והארכתי בכל זה לפי שראיתי שיש מקום לעשות לשון הכ"י שכתב בעור אבן העזר סימן ק"ה על הטור שכתב וז"ל נשים נלמנות לומר שהביאה שתי גערות אחר י"ב. וכתב הכ"י על זה וז"ל סלוגתא דתנאי בפרק בא סימן ופסק הראש"ם כ"ד דנבדקה ע"פ נשים עד להקל לן להחמיר וכן פסק הרמב"ם בפרק ב' דהלכות אישות וכו' עד בין הביאה חמין וכן הביאה עכ"ל. והך רואה דהא

חזקה נלמנות כשנלמנות הביאה אפי' להקל דסימנין לחלוץ וחס נלמנות לא הביאה חין לפרש דבדיו שפסק שיהיו נלמנות לאחר הפרק להקל להחזיק בקטנה למיאוון הא ק"ל דחיישינן שמה נערו והרמב"ם הרי גופיה סבירא ליה גם נשאי כחך צפרק י"א מהלכות גירושין וז"ל הרי שנבדקה ולא מלאו לה סימנין הואיל ונבעלה אחר שהגיע' לזמן לסימנין ומשנין שמה הביאה ושקרו וכו' עכ"ל ואפשר להיבי שלא נבעלה קאמר דנלמנות שלא הביאה וגם לענין חליה להחמיר שלא חלון. גם בחוך הפרק או קודם הפרק לא שכתב שיהיו נלמנות לומר הביאה להקל להחזיק בגדולה לענין חליהם קיימא לן דשומא יניכור אפי' בחוך חמין דק"ל חוך חמין כלפני חמין ואפי' לר' יהודה לאחר חוך הפרק היו סימנין הא ס"ל דלון נשים בודקוהו אותה וגם לענין מיליון חין נפקותא בנדקוהו דהא בלאו הכי מחזקינן אותה בקטנה. גם נשאי כחך צפרק דבריו אלו לא יורה לענין להחזיק בגדולה כשנלמנות שהביאה בחוך הפרק ולהחמיר עליה שלא חמין ולרבי משעון להחמיר באם חמין סימנין אלו לאחר הפרק חמין שומא ניכור. על הדרך הוה לריכס אלו לפרש דברי הרמב"ם. (חסיסה על הרב המניד ח"מ על דברי הרמב"ם והרי"ף גי'ל). ומזה יתבאר לן שמה שכתב הרב הנודע על דברי הרמב"ם וז"ל בפרק בא סימן ח"י וכו' ר"א אומר כל הנבדקות נבדקות ע"פ נשים וכו' וכן היה ר"א מוסר לאשתו ורבי ישמעאל מוסר לאמו ומסק דביו סלכא כמחזיק ויש תנאים אחרים חולקינן בנדיחתא ופסקת זה נראה מן המלכות וכו' עכ"ל אינו מדוקדק. שמה כיון שחך דנדיחתא ס"ל דנשים נלמנות בכל ענין זה אינו. גם מה שכתב ופסקת זה נראה מן המלכות ד"ל הטות הרי"ף גם זה אינו מדוקדק. (חסיסה על הכ"מ בניבור דברי הרמב"ם גי'ל) גם מה שכתב שיש הכסף משה על דברי הרמב"ם וז"ל כתב המחזיק או הכירה שיהיו הגשים נלמנות חין חמין ורבי יהודה ור"ם הלכה כרבי יהודה דההורה לא החמירה אשה לעדות אבל לאחר זמן כיון דמסייע חזקה דרבה חזקה הביאה סימנין השנים נלמנות וכן פסק הרי"ף ולרבי עיון מה שפסק בזה הרב עכ"ל. לא ידעתי לסוף דעתו דמשמע מדבריו שהיא מפרש דהרמב"ם שוכה הלכה כר"ם שפאמנה אשה אפי' בחוך חמין דליכא חזקה אפי' הכי נלמנה לומר שהביאה סימנין. וזה דבר שלא נמלא כלל בגמרא. אלא דלארברא דר"ש ממחיי עמי דסבירא ליה דבחוך חמין אפילו נמלא לה סימנין על ידי עדים כשרים שומא ניכור ורבי יהודה סבירא ליה דחס נמלאו לה סימנין ע"י כשרים וכו' סימנין אבל נשים אין נלמנות כיון דלון כלון חזקה בלארייתא כדבירא בגמרא. וא"כ יא לא מכל זה פסק ההלכה כיון שהכתבו ובירכו שהליבה דכ"ע אין הגשים נלמנות כשבדקוהו להקל הפרק לומר שאין לה סימנין לסמוך עליהן להחזיק בקטנה כדי שתמאן היכי דליכא חש קדושין דלארייתא כוון שזכ עיהם אי חס ולא מעניא דלון סומכין על נשים אלא אפילו אם עדים כשרים לא מלאו לה סימנין חיישינן שמה נערו ולא מחזקינן אותה בקטנה וא"כ הוא הדין ולענין קדושין נמי חס נערה בת י"ב שנים ויוס אחד קבלה קדושין דליכא חש קדושין דלארייתא ונבדקה ע"י נשים נלמנות לומר שהביאה סימנין משום דהא לא להקל אחו אלא להחמיר. ועוד דשפיר דלאחר דהא איכא גם כן חזקה דרבה ונלמנות לומר גדולה היא להאריבה גע. אבל שבדקוהו לאחר י"ב שנים ויוס אחד ונלמנות שלא הביאה אי אפשר להחמין נגר החזקה ולהקל להחזיק בקטנה ושלא יהא ממזג בקדושיה לנשורו וכן כוון עיהם אלא שיהא נאמן דלון חס לומר דהא אפילו חס אמרו עדים כשרים כן אף סומכין עליהם להקל דק"ל דחיישינן שמה נערו. (עטס על הפוסקים שפסקו בדיו חליה דעל השנים של החליה לריכס עדים כשרים ומלא סימנין אפילו נשים נלמנות לומר שהביאה סימנין) ומעטם זה הוא מבואר בפוסקים בדיו חליה דעל השני של החליה לריכס עדים כשרים ובעל סימנין נלמנות הכשים לומר שהביאה סימנין וחוללין ע"פ נשים שבדקוהו דכיון שיש עדים כשרים דעל השנים איכא חזקה דרבה ואין בערוהן אלא גילו מילתא בעלמא אבל על השנים אין סומכין עליהן להקל לחלוץ ע"פ נשים שתחזיקין אותה בגדולה. והארכתי בכל זה לפי שראיתי שיש מקום לעשות לשון הכ"י שכתב בעור אבן העזר סימן ק"ה על הטור שכתב וז"ל נשים נלמנות לומר שהביאה שתי גערות אחר י"ב. וכתב הכ"י על זה וז"ל סלוגתא דתנאי בפרק בא סימן ופסק הראש"ם כ"ד דנבדקה ע"פ נשים עד להקל לן להחמיר וכן פסק הרמב"ם בפרק ב' דהלכות אישות וכו' עד בין הביאה חמין וכן הביאה עכ"ל. והך רואה דהא

מדרש

שאלה קטט קמ

דוברין

ע

למשל כיון דכבר הנישם בכחולה ל"ב שנים וטני חדשים דגם אס הביאה סימני גברות בחוק ששה חדשים הויה בוגרת כלשר נחבאר למעלה וז"כ א"פ שנתקדשה בלא דעת אביה קדושים קדושים. ולא ללמדך עתה להכניס דלמינו בלחון ריזין פריק גויה מקדש קטנה שנתקדשה בלא לדעת אביה דלמך שמואל דלמך זכר אריכה מילון דמלא נחלה אביה וכו' דהא קיימא נערה ו דברנה מינה מתמה כל הכי טעמים שכתבנו להלכה גט :

ועדין יש לגבול דין פתרון פה בגדון דידן לומר דידן שמיר שאמרו כעצמם להכחילה מה את עשה הרי את מקודשת לו החזירה לו הכעצמם. ים לרמוחו לכה דמריה פריק קמח דקדושי ת"ר התקדשי לוי נכמה נעלהו ורקחו לט וכו' דלמיה מקודשת ואיחא בגמ' דלא מבעייה קאמר לה מבעייה שקדיכו קמייה דלה הו קדושי אלא אפי' זרקוה לים כו' ע"ש וכן פסקו הפוסקים וכן פטור א"ס סי' ל' כתב זה אש"ל ע"ל דבר הכבד אלא זרקוה לפניו אינה מקודשת ולא מוכיח שאינו חפסו בקדושו עכ"ל : אכן אין לסמוך על זה להקל כשרי בגדון דידן לא זרקוה חפץ ששעמם שאמר כרי את מקודשת לוי אלא הלכה לה עד שאמר כך אמרו לה הנערים מה את עשה וכו' וא"כ עמא מתחלה נחלתי לקדושו אלא עתה"כ בשאמרו לה הנערים כן וחובו כשחובתו וכן ספר נשים וז"ל דכשתחלתי מתחלה אפי' דחוק כדי דבור לקבלתה שדתייהו. בקדושו מקום חומרה דלמיה איש ק"ל חוק כדי דבור אלו כדכיר דמי וכו' דברי' אפי' גיבוי ואין דברים. ואפי' דלמיה לומר דאין סודי דלא נחבונה אלא נחלוצן. גני קדושו משום חומרה דלמיה איש לא סמוך על חומרו דמין לומר לא היה נבנה כך ודלמיה ויכח חומרו דמין לומר כיון דלמיה נמי לומר אחתה כלל דכו נוחל לה עכ"ל. וא"כ הוה דידן נקודש ויזין פ' להחזיר מטעם זה ואפי' דלמיה לומר דלאן סודי דהא דקבלה הערה הכעצמם והלכה לה משום דלא הביעה דמם שאמר לה הרי את מקודשת לי כהוה לטון קדושו וחקף שאמרו לה הנערים כהוה לטון קדושו וטויה תהיה מקודשת לו החזירה לו הכעצמם הלא כבר כתב בשמואל ה"ל דמשום חומרה דלמיה איש אין לסמוך על חומרו וכו' דהא בגדון דידן נמי ליכא חומרה דמין ג' דמוכה ואפי' דכחוב כשחובת מיימון השייכים לספר נשים סי' ג' כמעשה בראובן ששלח ליה ליקדש לו אשה ובשעתו נחיה סקדושו לוי האשה אמר השליה הרי את מקודשת לי ובשעתו העדים אין להם על נחם לא אחרת לראובן ואמר השליה טעמם. והאריך להחיר האשה בלא גט מן השליה מטעם דעד אחד נאמן באיסורים ע"ש וכתיב בסוף דבריו ועוד אפילו הוא נחבון לקדשה לו נמה שאמר מקודשת לי נשייה לידם אס היא נחלית לקדש לו וכו' והא"ל דשקתה מקום דלא ידעם מיה קאמר כי לא הביעה לטון קדש נתימנה וכו' ע"ש. כד משייתא בלחום חשינה מתאל לוי גט כפרה זו למוד סו"ך להחירה בלא גט כי לא עשה סברא זו אלא סו"ך לסברא אחרת אבל על סברא אחת נחור אין גרלה להחיר עד כה דברתי ובכחתי מה שגרלה ע"ד על פי סדין ומרוב הגורם והספוטות ממקרי יליי סוממי עדו על כעמ אביה להקל אלא חז"כ ששים לו דייני ישראל. נאם ממיר בן מרסי גדליה ז"ל ה"ה חתן המלך הגאון מהר"ץ כ"ץ זל"ה :

למחון אכל לחלילה בניו בדיקא ואשם נאמנת עליה. ס"ג סמכר בעברה נה י"ב שנים בחוק ששה חדשים שפין נערוה לבגרות וקדשה פלחה ובדקקה ע"פ ששים חוק ועלמרות שפין לה סימנים דסמכין אשם לפטורה בלא גט משום חוקה נערוה. וזלה מ"ח לסמוך להקל על פתורה הסוגיא בלא דעת אביה. ס"ג דקדושו פ' י' יוחסין דלמחר קדשה אביה וביאר דברי ר"י (ס.) דקדושו פריק י' יוחסין דלמחר קדשה אביה בדרך וקדשה נעלה בעיר וכו' הרי הוה בוגרת רב לומר הרי הוה בוגרת לפניו ושמואל אמר חיישי' לקדושי ששים ופרי' בגמרא חיימת הוה חיימת בחוק י' חידשים שפין נערוה לבגרות דלמחרין אין בין נערוה לבגרות וכו' כשהביאה סימני נערוה אינה שוטה להיות בוגרת אלא ששה חדשים ופעמים כהוה מתהרת לבגור וכו' כהוה אמר רב הרי הוה בוגרת לפניו כהוה לא אוחן ששה חדשים בחוקה נערה הוה עדי שזכרי כסומי בגרוהו וכו' בדקקה בשפין ואשחכח בוגרה מי יומר דלמחר' נמי בוגרת הוה ודלמחא שפחה הוה דבגרה עכ"ל. ועלה על דמקח לפרש לטון רש"י הוה כל לחון ששה חדשים בחוקה נערה הוה לומר שפין ג"כ חוקה שדולאי לא הביאה סימני גברות כמו חוקה. דרבא לענין סימני' לאחר י"ב שנים להקל לסמוך על זה כלל דהאס קאמר רבא בפירוט קטנה שהגיע לכלל שפחה אינה לריכב בדיקא חוקה הביאה סימני' ר"ל שאנו חולין ולא חביא סימני' ולכך בדיקה על פי ששים נאמנת ע"ד שפחה סימני' אפי' לחלץ קטנה קולח משום דלא מקרי אלא גילוי מילתא כפיה עדים כשרים על פסיק. אבל לענין גברות בחוק ששה חדשים ופעמים ג"כ שפחה מתהרת לבגור כמו שפרש"י בעמנו מין לומר פ' לסמוך בדקקה נשים שזמירות שפחה בוגרת להקל לפטורה בלא גט כשקבלה קדושו דהא החס ליכא חוקה כו דהא דכתב רש"י שכל לחון הו' חדשים בחוקה נערה הוה אין כוונתו בשלן זה לומר שפדלמי שלא נעשה בוגרת שפחה חוקה נמורה. אלא לומר שזמירות שפחה מתחלה נערה עדין הוה שומרת בחוקה שרשפחה דוגמת שש בגמרא שש בחוקה על חוקה והשפחה הוה דחסי. וכן נראה בהדיא מודברי התוספות שם ד"ה ושמואל מ"ש מוקדש דמדיני התוספות חוקה דנערוה לחוקה המקוה שלא שייך לומר ששפחה הוה ששפחה אינה נחמרת וגם בגמרא לא פריך להקל. אלא הוה פריך בגמ' בהאי יומא רב וכו' שקרי ראו הוה להחזיר לחוט גס לקדושי אביה ולא להקל שלא לחוט לקדושי האב כלל. וזה הוה פ' דחוקה נערוה שכתב רש"י וא"כ חוקה כוז שייכת נמי גבי כסוף הפיק ל' יהודה קדשה הסה נמי נוכל לומר ששענוידע על חוקה הראשונה שיהיה קדשה עד הנה ואשפיה הכי לחזיקין כיון דהא חוקה סומי בגמרא בחוק הפיק סס סימני' מעליה לרבי יהודה כמו לאחר הפיק לכך אין סומיין אבדיקה נשים לומר קטנה הוה שפחה. ואין לרמות חוקה דרבא לענין סימני' לאחר י"ב שנים חדשים דאין סומיין אבדיקה נשים לומר קטנה נערה ואינה בוגרת. ואין לרמות חוקה דרבא לענין סימני' לאחר י"ב שנים חדשים הוה חוקה סומי בגמרא אלא שחוקה דרבא אינה גדולה כל כך דהא פליגי בה ר"ש ור"י וקיימא לן כר"י דסמכין לחמרה דרבא בבדיקה נשים לכך סומיין אבדיקה נשים בלחמרה י"ב שנים לומר גדולה הוה שפחה. וזה נראה לי כבוד. ומה שדקדקה מדאמר ר' יוחנן ב' הוה מקדש אביה [ולא הוה] ולא שמשין דלמיה בדיקה גס לא אישחמטו שום אחד מהספקים דלמיה בדיקה וכו' לא ידעתי מה נספיק ל"ה וכו' עינה על דהעמ דלמיה שנתקדשה הנערה לאחר שפחה לרובו לכו"ל בראש בחוק' להקל שפחה בלא גט בלא בדיקה דהא אפילו בחוקה דרבא לחזיקין כי קאמר רבא חוקה הביאה סימני' לחזיקין. פירוט לחומרה אכל לחלילה דסינו וכו' הוה בוגרת פירוט רש"י דרבי' לנערה אס יחא' מהאס אביה להיות קדושה קדושו. ובעי לאוקמא בגמרא בחוק ששה. דפיעטא דסיני דנעשה משום של קדושו לריכב בדיקה אס קדושה קדושו לא הוה :

ובאמת

הראה לי דבזמן הזה אפילו אנשים כשרים אין לסמוך להקל כשאוטרים אפילו לה סימני' כי אין אנו בקיין בתם

